

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Udg. af en Kreds af hans Venner ved Vilh. Buch.
Titel Title:	<u>Frederik Thomsen, Børkop Højskoles Forstander</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : i Hovedkommission: O. Lohse, 1918
Fysiske størrelse Physical extent:	60 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

VIII. Buch.

Frederik Thomsen.

1918.

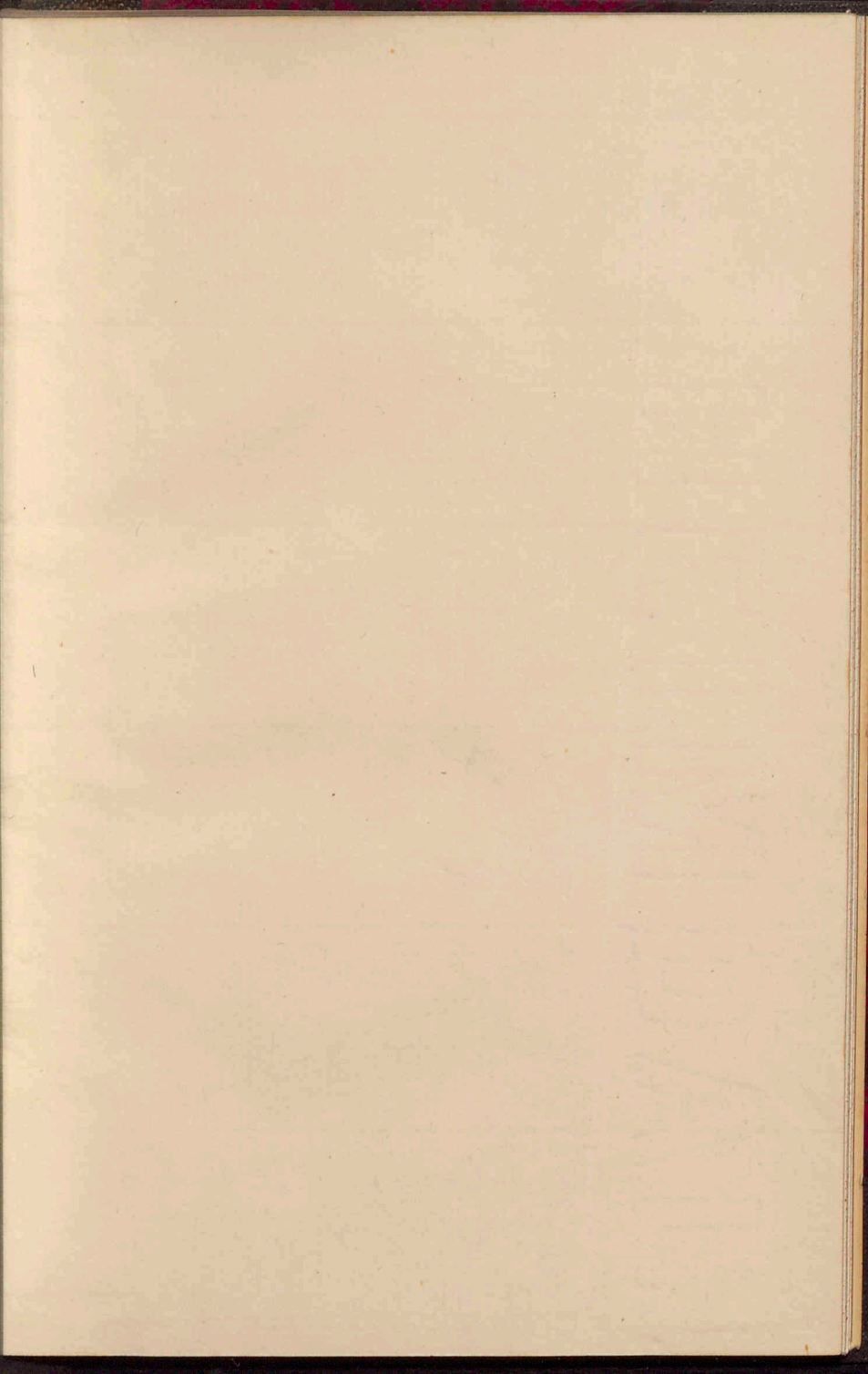
46. - 173 - 8°

Det Kgl. Bibliotek

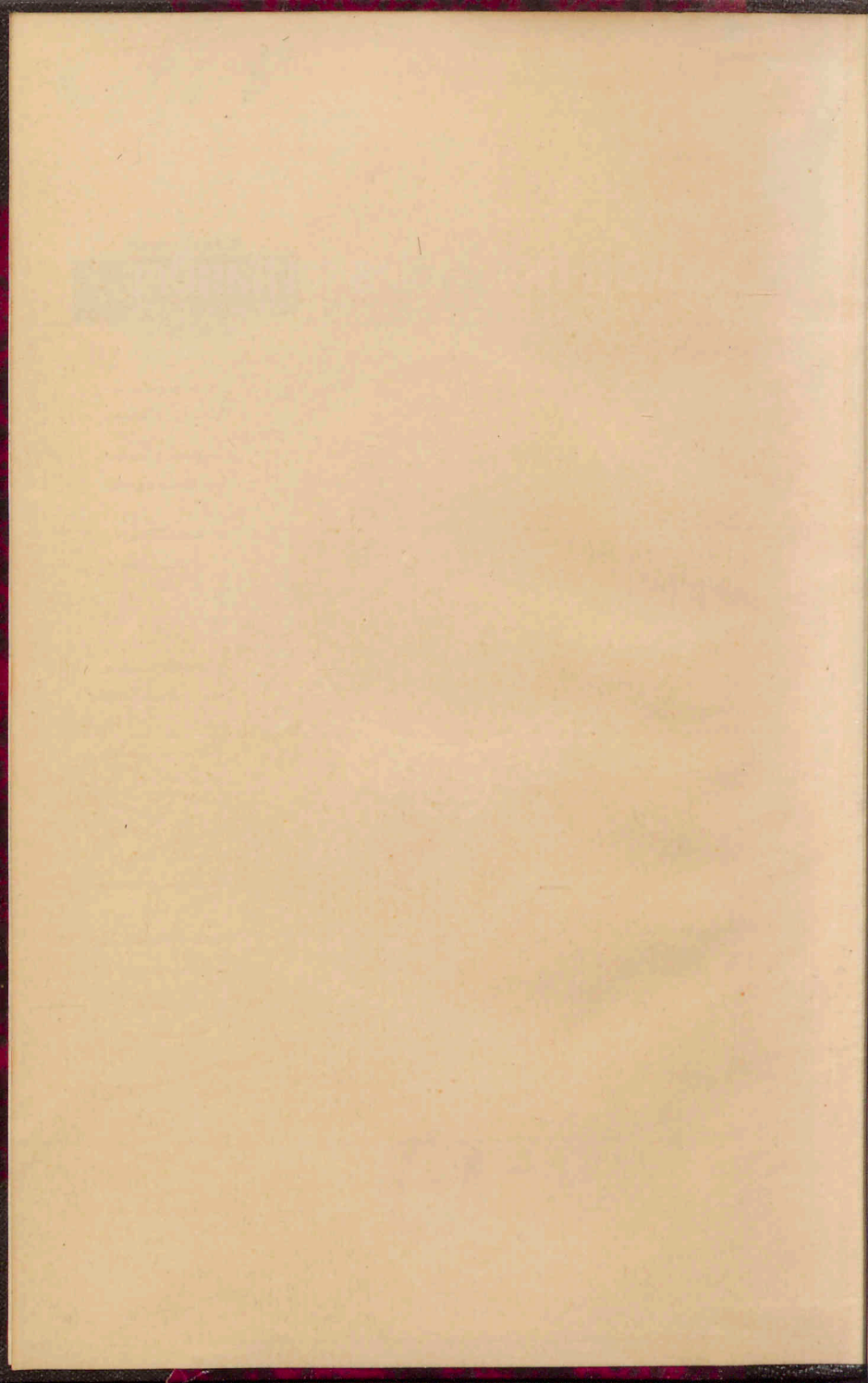

130024828744

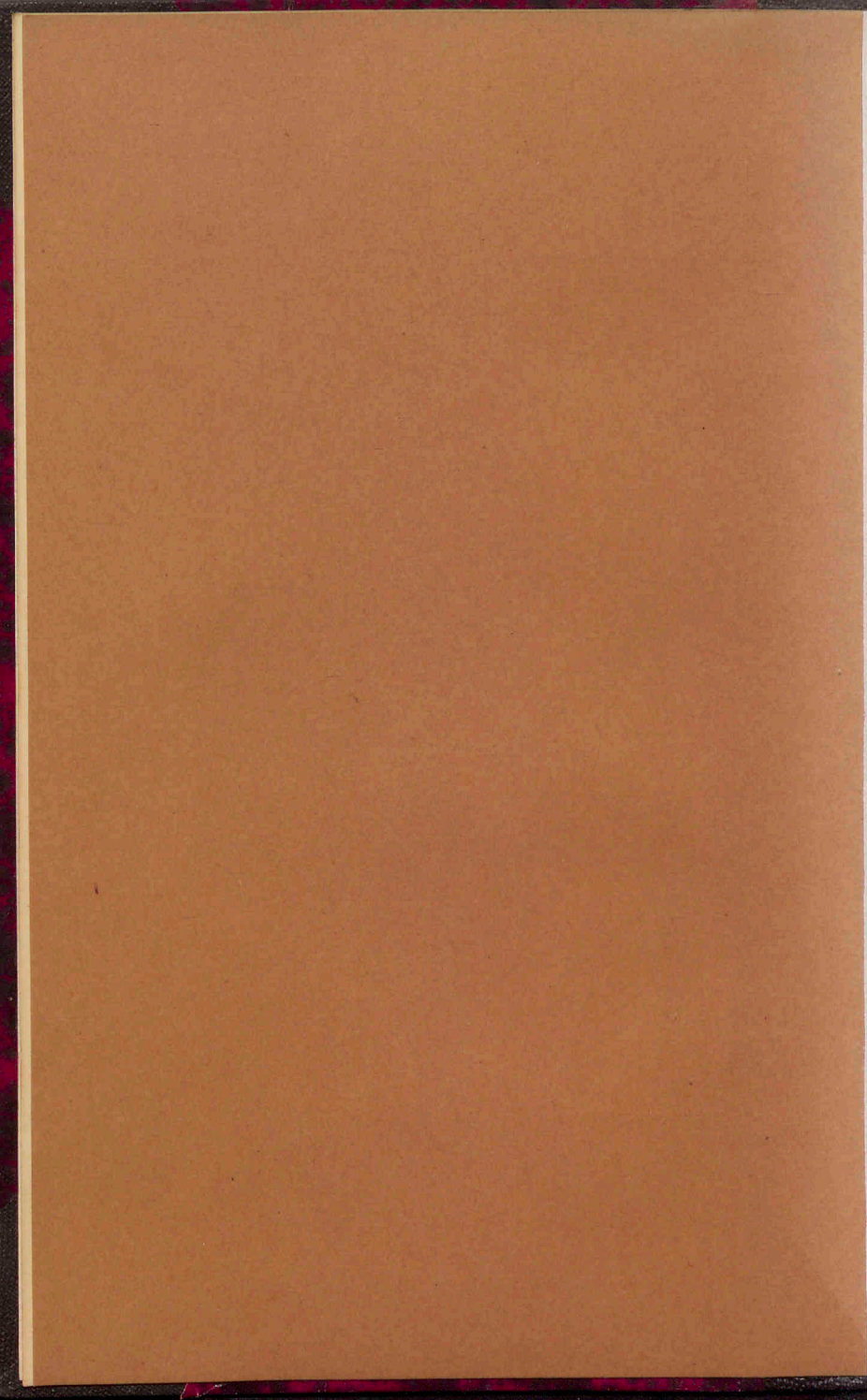

Frederik Thomsen
Borhop-højskoles forstander

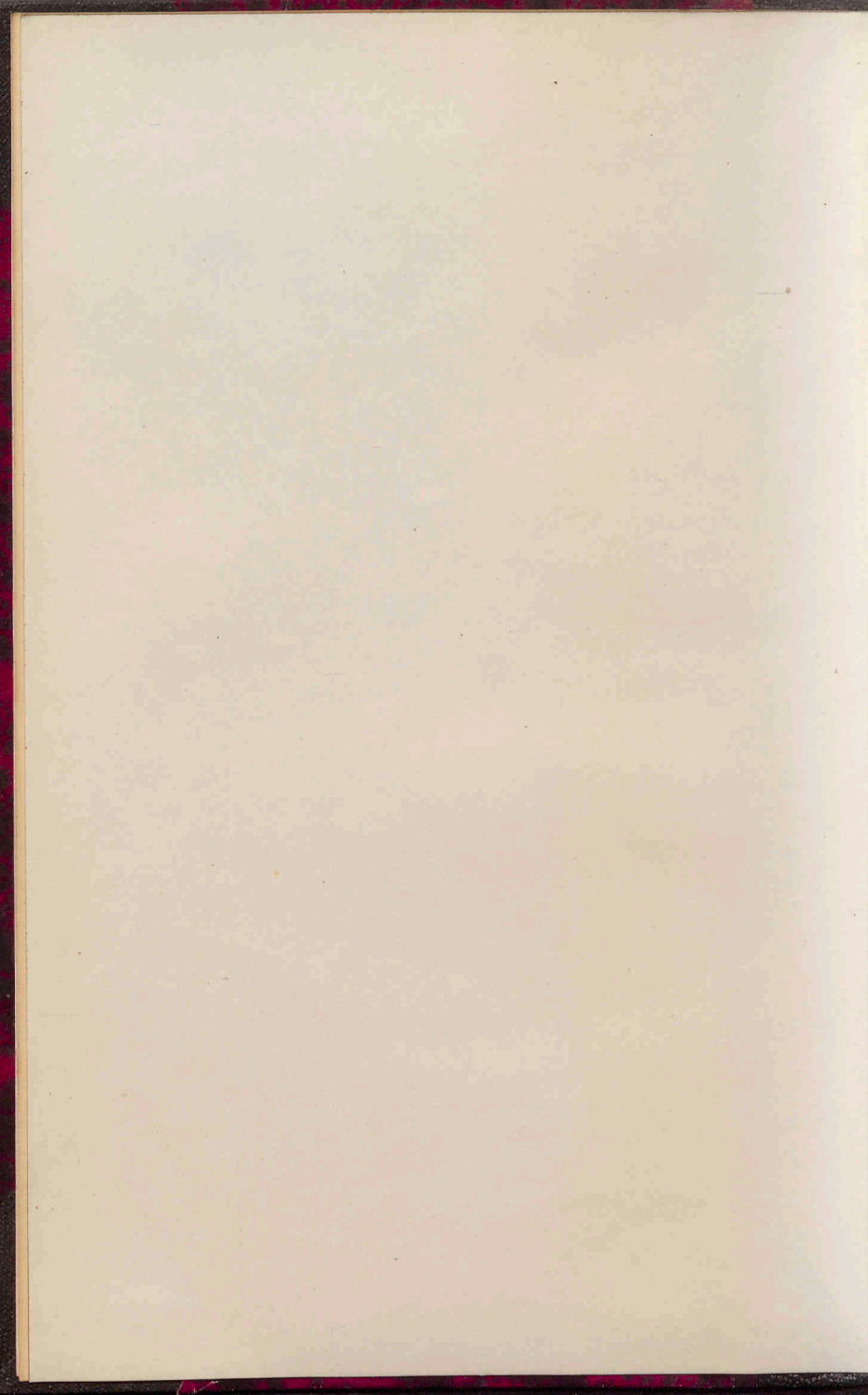
418 23378

De unges Forlag Aarhus
1 9 1 8

FREDERIK THOMSEN

FREDERIK THOMSEN

BØRKOP HØJSKOLES FORSTANDER

UDGIVET AF EN KREDS AF HANS VENNER

VED

VILH. BUCH

I HOVEDKOMMISSION:

O. LOHSE — KØBENHAVN

MCMXVIII

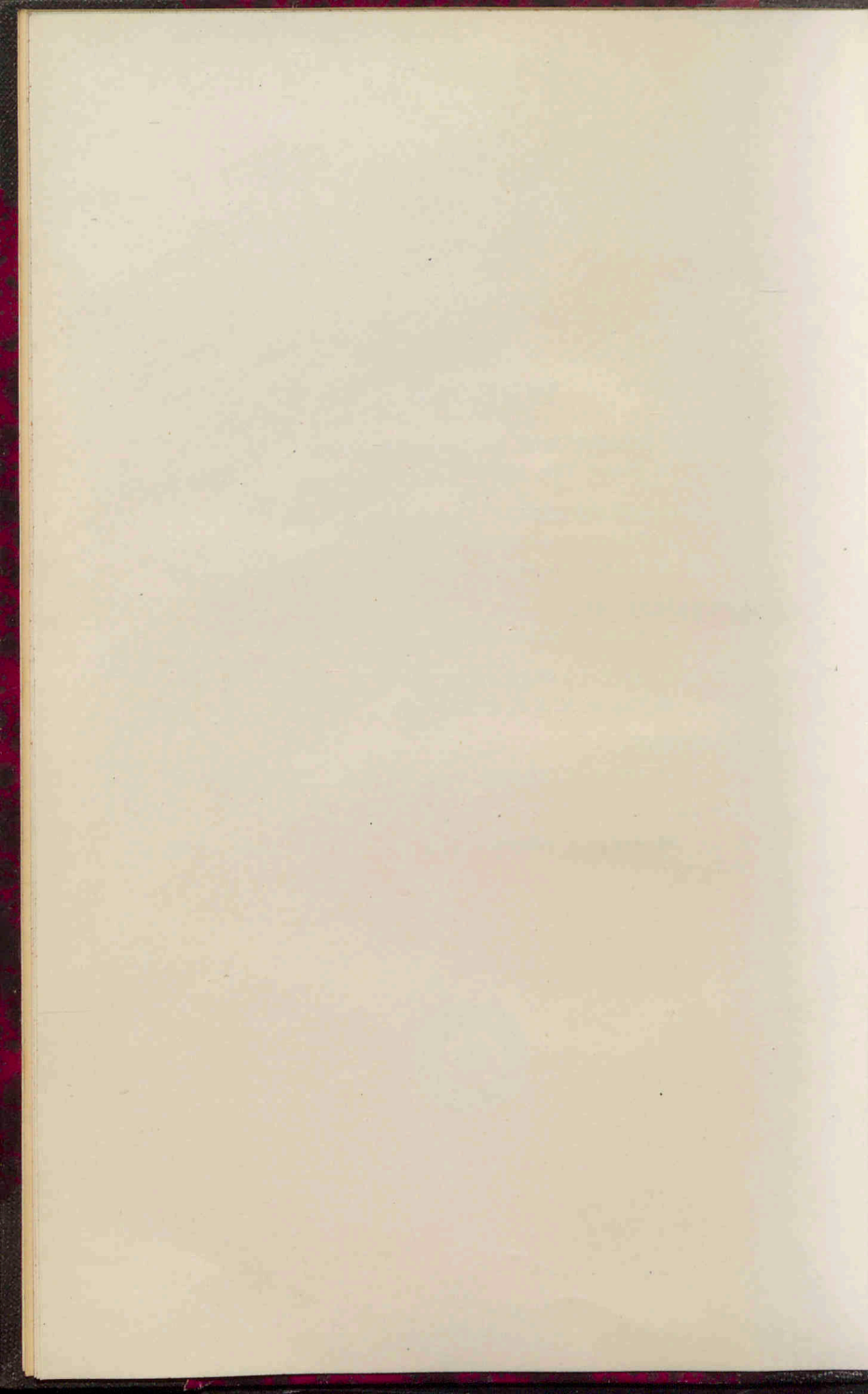

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI

INDHOLD

RAMMEN OM BILLEDERNE, en Levnedsskildring, af Pastor <i>Vilh. Buch</i>	Side 9
HØJSKOLEFORSTANDEREN, af Pastor <i>Søndergaard-Jensen</i>	— 17
og af Indremissionær <i>J. Herlufsen</i>	— 25
REJSEPRÆDIKANTEN, af Pastor <i>Fridlev Andersen</i>	— 28
MANDEN MED DET DANSKE HJERTE, af Pastor <i>H. I. F. C. Mathiesen</i>	— 35
»ISLANDSTUREN«, af Provst <i>T. Biering</i>	— 47
MOD AFTEN, af Pastor <i>A. Fibiger</i>	— 54

INDLEDNING

FREDERIK THOMSEN paa Børkop Højskole var en kendt Mand, ikke blot af de Par Tusind Mennesker, der har været hans Elever, og ikke blot i sin Egn, men af Tusinder, der havde hørt ham tale ved Møder.

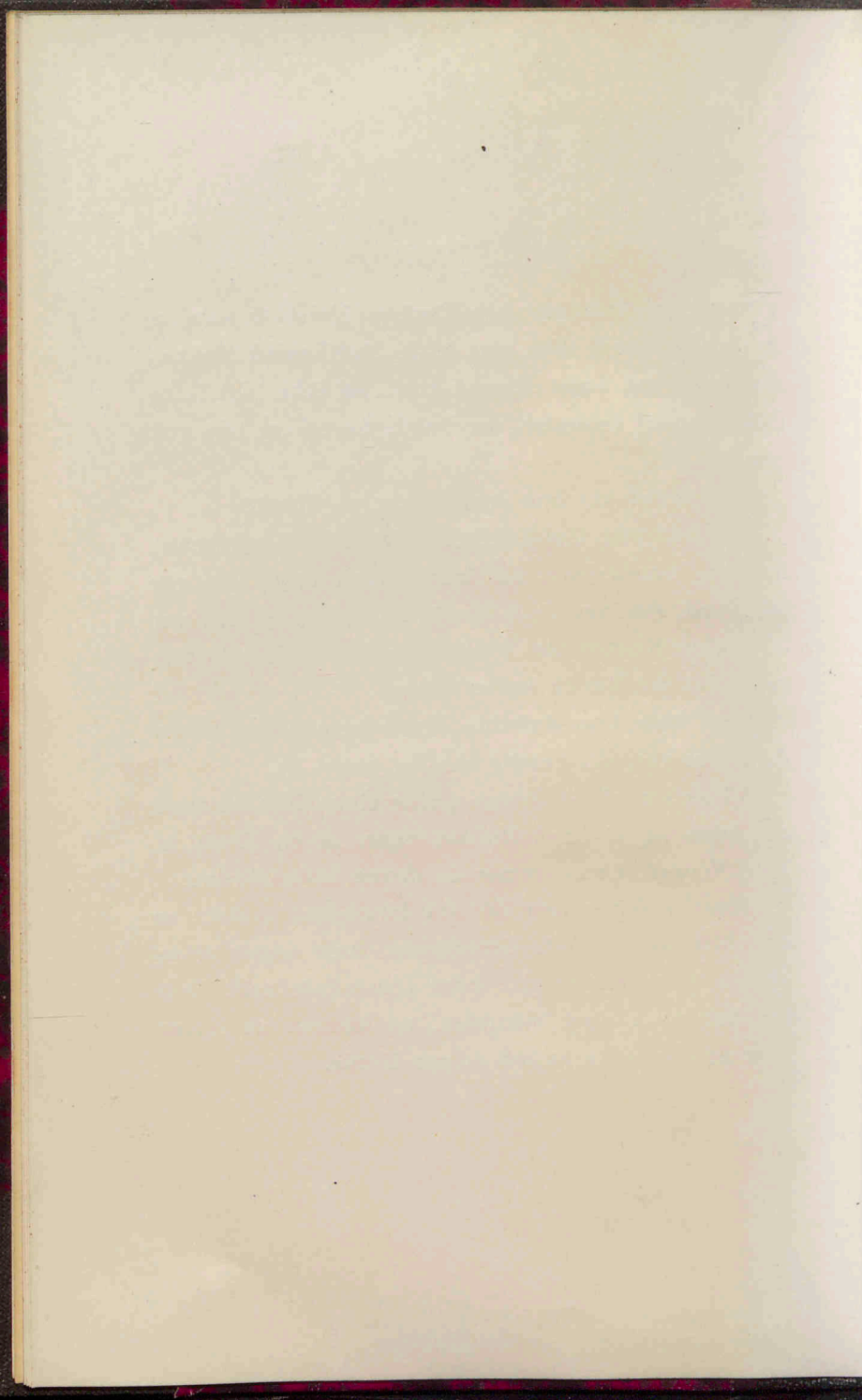
Men hvad var han egentlig for en Mand?

Ja, han var Højskoleforstander, det vidste man; han var Sønderjyde, det kunde man høre, han var en *Mand*, det var man snart klar over, og han var en afgjort Kristen, det kunde han ikke skjule, — forsøgte det for Resten heller aldrig.

Men hans Livsudvikling, *hvorledes* han var bleven den, han var, det kendte saa faa noget til.

I Følelsen af, at mange gjerne vilde vide lidt mere om ham og se hans Billede tegnet af en Kreds af hans Venner, fremkommer da denne Livsskildring.

Maaske falder den lidt fra hinanden, maaske er der hist og her lidt Gentagelser, men ingen af os syntes, at vi kunde give hans Livsbillede helt. Derfor har vi hjulpet hinanden, og haaber, at Bogen som den er, maa kunne bringe Glæde.

RAMMEN OM BILLEDERNE
EN LEVNEDSSKILDRING
AF PASTOR VILH. BUCH

FREDERIK THOMSEN var født den 17. Marts 1849 i Frøslev, et Par Mil fra Flensborg. Hans Fader var Lærer, og den ret store Børneflokk blev strængt opdraget i alle gode, gamle Dyder, ogsaa ud fra det Synspunkt, at Lærerens Børn jo skulde foregaa alle Børnene i Skolen med et godt Eksempel.

Naar Skolebørnene havde lavet Spilopper og skulde have Prygl — dem vankede der jo flere af i de Tider end nu —, og de saa blot i »Forhøret«, der gik forud, kunde sige: »Frederik har ogsaa været med!«, saa maatte den arme Frederik, der vist egentlig var en stor Spilopmager, tage alle Pryglene, medens hele Flokken slap fri.

Hans Hjem laa ikke langt fra *Sproggrænsen* mellem Dansk og Tysk, og hvor Kampen mellem de to Sprog føres stærkt og dagligt, dér skærpes Øret, og Hjertet bliver varmt, ganske anderledes end dér, hvor det danske Sprog er en Selvfølgelighed. Her har vi Nøglen til hans dybe og inderlige Kærlighed til vort gode danske Sprog.

Og hans Hjemegn var *historisk Grund*, vædet som den var af meget dansk Blod.

Det første Slag i Treaarskrigen stod jo ved Bov, ganske nær ved hans Hjem, den 9. April 1848, altsaa et Aars Tid, før han blev født. Og mange af de betydeligste Slag i 1848-49-50 stod i den Egn. Baade Oversø, Sankelmark, Sundeved, Isted og Øvre Stolk laa indenfor de første 4 Mils Afstand fra hans Hjem, og Fjendens Fremrykning op i Nørre-Jylland i 1849 er gaaet tæt omkring det Sted, hvor han nylig var født. Fra sin tidligste Barndom har han hørt om alt det store, som gik for sig i de Aar.

Og som ganske ung, da han var 15 Aar, oplevede han i 1864 vor egen Hærs skyndsomme Tilbagetog og saa Fjendernes Fremrykning; i hans eget Hjem var der Indkvartering af Østrigere. Og Kanontordenen fra Dybbøl maa i hvert Fald til Tider have været at høre langs ind ad Flensborg Fjord til Frøslev, hvorfra Faderen ofte gik ind til Flensborg for at høre nyt, og det trøstesløse: »Dybbøl er tabt!« gjorde et stærkt Indtryk paa hans unge, vaagne og modtagelige Hjerte.

Er det noget Under, at den Mand siden elskede sit Hjemlands Jord med en trofast og inderlig Kærlighed, og at han saa hjerteligt holdt ved sit Fædrelands Minder og dets Historie?

Der er ogsaa noget betegnende i, at han er født i et *Kampaar*, vort lyseste Krigsaar, 1849, — der var jo noget af Krigsmanden i ham; ikke at han elskede Strid for Stridens Skyld, men i Ro og Dødvande saa han ingen Mulighed for Fremskridt og Sejr, og der-

for var han ikke bange for at tage Kampen op, naar den bød sig.

Og 1849 var vort Folks *Frihedsaar!* Man synes at det var det rette Aar for ham at fødes, den Frihedsmand han var, lige fyldt af Iver for vort Folks politiske Frihed og af Respekt for Personlighedens Ret til fri Selvfoldelse.

Det var naturligt, at Lærersønnen gik Skolevejen, og som ganske ung blev han uden nogen egentlig Uddannelse Hjælpelærer ude i Marskegnen et Sted paa Sønderjyllands Vestkyst, men det varede ikke længe, for trods kraftige Paalæg fra højere Steder (Vesteregnet var jo alle Dage mere tysk end Østeregnet!) var den unge Hjælpelærer ikke at formaa til at lære Skolebørnene de i danske Øren saa ilde klingende tyske Fædrelandssange, og saa maatte han afsted derfra.

En Tid var han Lærer ved en Skole i Flensborg. Saa kom Krigten mellem Tyskland og Frankrig 1870, og han og mange andre, især i Sønderjylland, mente, at Danmark skulde benytte Lejligheden til at erklære Tyskland Krig og tage Hævn for 1864, og han for sit Vedkommende var parat. En Morgenstund stod han i Faaborg, hvortil han var kommen fra Als, rede til at melde sig som dansk Soldat. Da var han 21 Aar.

Der blev jo ikke noget af den Krig, men Thomsen havde kastet Broen af bag sig og blev her oppe. Snart kom han paa Skaarup Seminarium i Sydfyen, og derfra tog han sin Lærereksamen i 1874.

Kort efter blev han Andenlærer i Gislev, ikke langt fra Nyborg, herfra kom han som Enelærer til Freltofte i Nærheden af Aarslev, et Par Mil syd for Odense.

Her byggede han sit Hjem, idet han ægtede sin Hustru, Johanne Müller, — hvem af alle de mange Elever kan ikke endnu høre Thomsen sige: »lille Mor!« — og han elskede sit Hjem lige saa højt som han elskede sin Gærning. Efter faa Aars Ophold i Freltofte vendte han tilbage til Gislev som Førstelærer, og her var han saa, indtil han 1895 overtog Børkop Højskole.

Hvis nogen i Begyndelsen af hans Lærervirksomhed havde forudsagt, at han skulde have sin Hovedgærning som Højskolemand, vilde vist ingen have undret sig derover. En livlig Mand var han jo, saa ungdommelig, at han anskaffede sig den første Cykle, i Gislev Sogn, (en af de høje »Væltepetere«) og — til Rædsel for Pigeforeningen paa Stedet — foer Egnen rundt. Og interesseret var han for alt, hvad der var oppe i Tiden, dygtig til at holde Foredrag og med stor Kærlighed til Ungdommen, som han havde en idnende og begejstrende Indflydelse paa.

Men var det bleven sagt, at han skulde blive en fremragende Mand indenfor *Indre Missions* Højskolebevægelse, vilde *Indre Missions* Venner i Egnen sikkert have mødt denne Profeti med den kraftigste Indsigelse. Thomsen var vel en brav og retsindig Mand og en dygtig Lærer, men han havde jo afgjort sluttet sig til Grundtvigianerne.

Her skal det da fortælles, at Thomsen i Gislev fik nu afdøde Provst *John Hansen*, en af *Indre Missions* bedste Venner paa Fyen, til sin Sognepræst, og ved denne Mands Hjælp naaede Thomsen til gennem en afgjort og klar Omvendelse at indvie sig til Herrens Tjeneste og til at søge at vinde Mennesker for ham.

Det kneb haardt, og i alle de mange kraftige Diskussioner, Præsten og han havde med hinanden, tit til langt ud paa Natten, brugte han sit bedste Skyts, men han har fortalt selv, hvorledes han, naar han gik hjem fra Præstegaarden, har sagt til sig selv: »Du var den klogeste, men Præsten har Ret!« Tilsidst gav han sig da helt over til Herren, og Indre Mission fik i ham en helhjertet og ivrig Ven, som undertiden gik sine egne Veje, — han havde jo ikke mindst i national Henseende særlige Forudsætninger, — men altid sagde han sin Mening rent ud, og bestandig saa han med lyst Haab hen lil Indre Mission og viede den sin gode Tjeneste til sin Dødsdag.

Indre Missions Højskole var ikke ret meget i de Tider. Den første blev jo begyndt i Pastor Ad. L. Hansens Havestue i Præstegaarden i Nørre Nissum 1887. 2 Aar efter flyttede den ind i sin egen Bygning, samtidig med, at den næste Højskole begyndte i et lejet Lokale i Børkop. 1890 fik den sin Bygning opført, og omtrent ved samme Tid begyndte Indre Missions Venner paa Fyen at tænke paa ogsaa at oprette en Højskole. Thomsen var stærkt optaget af Sagen, og Planen var da ogsaa, at Højskolen skulde ligge i Gislev og Thomsen være dens Leder.

Men det gik ikke efter den Plan. Højskolen i Børkop vilde ikke rigtig trives, og daværende Pastor Gøtzsche i Fredericia (den senere Biskop), som var Formand for Børkop Højskole, henvendte sig til Thomsen og bad ham overtage Ledelsen.

Efter nogen Betænkningstid sagde han ja og nedlagde sit Lærerebøde. 1. Maj 1895 drog han ind paa

Børkop Højskole og har givet den malende Beskrivelse af Begyndelsen dér, at hvis han og de 3 Lærere havde taget en Elev under hver Arm, saa var hele Højskolen paa Udflugt.

Skolen gik nu rask frem under hans Ledelse og naaede op imod 100 Elever i hvert Hold, saa der efterhaands maatte bygges 2 Fløje til, og i de sidste halv Snes Aar boede han i Villa »Enghave« lige overfor Højskolebygningen.

I Aarenes Løb var der overmaade mange Sønderjyder paa Højskolen, og i 1909 fik han en af sine kæreste Planer ført ud i Virkeligheden at faa oprettet en Indre Missions Efterskole for sønderjydsk Ungdom i Alderen fra 14—18 Aar som særlig Afdeling af Højskolen. Og mange herlige Stunder oplevede Thomsen, naar Eleverne fra Sønderjylland fik Besøg af deres Forældre; saa blev der talt om Folk og Forhold og om Fortid og Fremtid, og selv om vi ikke alle var med og hørte, hvad der blev talt om, kunde vi alle mærke det Festpræg, der laa over ham efter et saadant Besøg.

Men et Sted, hvor vi alle kunde være med, var ved Elevmøderne, naar Hundredevis af tidligere Elever myldrede ind med glade og forventningsfulde Ansigter. Naar disse Dage blev saa festlige, som de blev, skyldes det menneskelig talt den mærkelige Evne, Thomsen havde, til at tale til unge, saaledes at det blev til Fest og Højtid, samtidig med, at Tankerne klarede, og Viljen spændtes. Hvem af os, der var med ved det sidste Elevmøde, glemmer nogensinde hans mægtige Tale om Ordet: »Gud lader sig ikke spotte«.

Denne Evne til at tale til unge var allerede tidlig taget i Brug af K. F. U. M. og K. F. U. K., og gennem en lang Aarrække var han en meget yndet Taler ved vore store Ungdomsmøder, Kredsmøder, Sommermøder, og han kunde baade indlede en Forhandling, holde et kristelig-nationalt Foredrag og prædike. Hvor er det faa iblandt os, der er i Stand til at spænde saa vidt! Men Thomsen kunde, og han elskede »de unges Sag« saa højt, at det følte som noget selvfølgeligt, at den hvidhaarede Mand sad i Bestyrelsen for K. F. U. M. Danmark.

Tillige var han i Aarenes Løb kommen i mange andre Bestyrelser i kristeligt Arbejde, og — det ved de, som arbejdede sammen med ham — han var en af dem, som ved selve Bestyrelsesmøderne kunde yde noget, altid klar, altid rede til at tage en kraftig Diskussion op om Principperne, altid Frihedens Talsmand, fuld af Tillid til at Medarbejdere vilde yde det bedste, de evnede.

Kirkepolitik havde hans store Interesse, og han havde Indsigt i alle de indviklede Spørgsmaal, som vedrører Forholdet mellem Kirke og Stat. I sin Tid var han da ogsaa en af Indre Missions valgte læge Repræsentanter i »det kirkelige Udvalg«, (»Kirkerigsdagen«, som han yndede at kalde den), og var han selvsagt ikke i første Række i en Forsamling af saa repræsentative Personer, har han dog jævnlig ydet en god Indsats i Debatten og var en ogsaa af de andre Partier agtet og yndet Mand, som ved sin Forhandlingsvillighed altid søgte at bidrage til at forlige ret modsatte Standpunkter.

Ogsaa de Forhandlinger, som i de seneste Aar førtes om en Ordning af Folkekirkens Stilling, havde hans Interesse. Han var Medlem af »Kirkeligt Landsforbund«s Underudvalg i denne Sag og den sidste Samtale jeg havde med ham, faa Timer før hans Død, drejede sig om denne vigtige Sag, for hvilken han som sædvanlig var Fyr og Flamme.

I dansk Politik har han aldrig taget fremtrædende Del, men et Aars Tid før sin Død fik han dog en Henvendelse om at stille sig som Venstres Folketingskandidat i Fredericiakredsen, og Lysten var god nok til at gaa ind i det politiske Liv og søge at bidrage til at højne vor politiske Moral og Tone, dog turde han ikke modtage Opfordringen; han syntes, han var for gammel til at begynde i det politiske Liv.

Men Herrens Tanker og Planer er ikke vore. For alle vore Tanker om, hvad Forstander Thomsen endnu skulde udrette for Højskole, Kirke og Fædreland og for Guds eget Rige iblandt os, satte Herren selv Bom ved hans bratte Død i en Jærnbaneakupé paa Langaa Station den 21. Oktober 1916.

Det gælder da ham som enhver, der vandrer herfra i Jesu Tro, at »de skal hvile fra deres Gærninger, men deres Gærninger skal følge dem«.

Og vi, som stod ham nær og holdt af ham, vil gerne forsøge at fastholde hans Billede, — Billedet af en god Mand, en travl Arbejder, en hjertegreben Jesu Tjener —, og fremkalde det og fæstne det for hinanden.

Ære være hans Minde!

HØJSKOLEFORSTANDEREN

AF PASTOR SØNDERGAARD-JENSEN

DET var en lykkelig og betydningsfuld Opdagelse, Bestyrelsen for Børkop Højskole gjorde, da den fandt Fr. Thomsen og fik ham draget fra Landsby-skolens stille Gærning i Gislev til Højskolearbejdet blandt Unge. Her fik han en rig og travl Arbejdsdag, her kom han sikkert paa sin rette Hylde, her kom hans rige Evner til skøn Udfoldelse. Her gik dansk Ungdom ud og ind hos ham i 21 Aar og fik stærke og blivende Indtryk af en ædel og stærk Personlighed. Og her fik han, Manden med den ydmyge, frimodige Tro og med det danske Hjerte, Lov at gøre en god Indsats i dansk Højskolegærning.

Det var under smaa ydre Forhold, han begyndte. Han selv var lidet kendt ud over Landet, og Børkop Højskole havde endnu ikke overstaaet Børnesygdommene. Saavidt jeg mindes, var der knap en halv Snes Elever den første Vinter; men Thomsen omtalte siden ofte Oplevelserne og Erfaringerne fra denne første Tid med Tak og Glæde. Imidlertid — Eleverne rejste hjem og arbejdede for Skolen, og ved mange Møder i

Jylland og paa Fyen vandt Thomsen saadan Indgang i vide Kredse, at Skolen efterhaanden fyldtes, ja maatte udvides flere Gange. Forældrene forstod: Her er en Mand, som baade evner noget og vil noget, og som vi trygt tør betro vore Unge; og de Unge selv betoges af den Ild og mandige Kraft, der var i hans Tale. —

Ja, hvor kunde de Unge andet end føle sig tiltrukket af ham.

Jeg mindes saaledes klart mit første Møde med Thomsen. Jeg var nylig bleven theologisk Kandidat, havde haft nogle Timer ved en privat Skole i København, men gik forøvrigt og kæmpede med mange gærende, uklare Tanker om Fremtiden. En Foraarsmorgen fik jeg Besøg af Forstander Thomsen; han manglede en Lærer til Højskolen og havde gennem fælles Bekendte opspurgt mig. Og som han sad der i Stuen og fortalte om Højskolen og de Unge, om sit Syn paa Arbejdet og Menighedslivet, om Vanskelighederne og Glæderne — stilfærdigt, klart og varmt — var det som Foraaret holdt sit Indtog i Stuen og i mit Sind. Hans friske, djærve Personlighed fangede mig helt, og skønt jeg aldrig havde tænkt paa Højskolegærrningen og fremkom med adskillige Betæneligheder, som han blot smilte ad, forstod jeg, at i hans Nærhed og under hans Førerskab var der noget at lære. 3 Uger efter var jeg i Børkop.

Saadan vandt han uvilkaarlig de Unge ved den første Modtagelse. »Naar han havde budt os Velkommen, følte vi os hjemme«, fortæller gamle Elever; »hans første Haandtryk og det milde Blik, vi mødte,

glemmer vi aldrig«. Derfor var der Forventning over Sindet, naar Arbejdet begyndte, og ikke mindst naar Forstanderen traadte ind i Skolen.

Noget af det ejendommelige hos Forstander Thomsen var det sprudlende Liv og den velgørende Friskhed, som var over Manden selv og over hans Tale. »Man kunde absolut ikke kede sig i hans Timer«, vidner gamle Elever. Hvor kunde han t. Eks. fortælle Fædrelandshistorie, hvad enten det var Valdemars-tidens Storhed, han skildrede, eller han gennemgik det 19. Aarhundredes Brydninger og Kampe eller andre Dele af Historien, ikke mindst Sønderjyllands Historie gennem Tiderne og Forholdene dernede siden 1864; det var jo i egentligste Forstand hans Fædreland. Han evnede som faa at gøre Personer og Begivenheder saa levende og virkelige, saa det hagede sig fast og greb de Unge. »Det var som levende Billeder, der drog forbi vore Øjne«, kunde Eleverne sige. Adskillige Gange hændte det, at Poul (Forstanderens næstældste Søn, dengang c. 10 Aar), som altid fulgte disse Timer, ikke kunde sidde stille, men begyndte at snakke med, greben af Faderens Fortælling, saa denne maatte tilraabe ham: »Ti stille, Dreng, mens jeg fortæller!« Og kunde de Unge end nok sidde stille paa Bænkene, var der mangen en, hvis Hjerte slog stærkere og varmere for Danmarks Sag efter saadanne Timer.

Og hvor kunde han gøre en Salme eller en Sang levende og kær for Eleverne, ikke blot ved at aabne deres Øren for Melodiens og Tonernes Skønhed, men ogsaa ved at fortælle Sangens Historie eller ved med

Træk fra Livet eller smaa indskudte Bemærkninger at illustrere dens Indhold.

Thomsen lagde ofte de Unge paa Sinde, at det vort Folk og Guds Rige i vort Folk trængte til, var kristne Personligheder, helstøbte, staalsatte Karakterer, og han kunde med hvasse Ord hudflette det forløjede og hule, det pjankede og overfladiske, det vege og blødagtige hos vort Folk. Men som vi saa paa hans lille tætsluttede Skikkelse med den ranke Holdning og de energiske Bevægelser og hørte hans djærve Tale, syntes vi, at her var noget af det virkeliggjort, her var noget af en sand kristen Personlighed. Han var en Mand, der vilde noget, og som kæmpede frygtløs for det, han ansaa for Sandhed og Ret — just efter sit Valgsprog: »Kæmp for Sandheden indtil Døden, og Gud Herren skal stride for dig«, Visd. 4. 31. Saadan husker vi ham, hvad enten det var i en mere privat Diskussion eller ved et Forhandlingsmøde, han slog djærve Slag, eller det var Guds Ord, han forkyndte til Vækelse og Opbyggelse. Med en ualmindelig Overbevisningens Varme og Styrke kunde han lægge sine Elever og Tilhørere paa Hjerte, hvad han selv var greben af, kunde hamre Tanker og Sætninger fast, saa man ikke kunde slippe dem, men maatte arbejde med dem. Jeg tvivler paa, at hans Elever saaledes nogensinde kan glemme hans Religionstimer, hvor han paa den ene Side klart og enfoldigt drog Guds Riges Sandheder frem og vidnede om Kristenlivets Herlighed og paa den anden Side stærkt appellerede til Samvittighederne og stillede dem overfor Valget. Det blev for mange velsignede Timer.

Saa var Thomsen ogsaa de Unges erfarne og forstaaende Vejleder, hvad enten det gjaldt rent menneskelige Forhold eller Sjælens dybeste og alvorligste Spørgsmaal. — Hver Lørdag Eftermiddag sluttede Undervisningen med en Spørgsmaalstime. Mange smaa Sedler fandt Vej til Spørgsmaalskassen, og Indholdet kunde være ret broget og mangfoldigt fra Menneskelivets og Troeslivets forskelligste Egne. Den Time, som forøvrigt ofte blev til to, blev altid imødeset med Forventning, og mange Vidnesbyrd har jeg faaet om, hvordan Thomsen forstod at gaa ind i den enkeltes Tankegang, vejlede famlende og søgende Hjerter, rydde Hindringer til Side, adskille væsentligt fra uvæsentligt, saa mange fik Hjælp til Forstaaelse af sig selv og andre og atter og atter Øjet rettet mod »det ene fornødne«. — Der kunde være en underlig Alvor over Eleverne efter den Time. Her saa man en lille Klynge i ivrig Samtale, her gik et Par unge Piger fortrolig med hinanden og uddybede, hvad de havde hørt, og en og anden listede stille op paa Værelset for at være ene.

Efter saadanne og andre Timer fik Forstanderen mange Besøg af Unge, som trængte til at tale ud i Enrum med en forstaaende Ven, som de havde Tillid til. Det faldt saa naturligt og lige til — det opstyltede og usunde havde i det hele trange Kaar, hvor Forstander Thomsen var hjemme —; man søgte ham, og man gik ikke forgæves. Det kunde være om deres Fremtid, de Unge vilde tale med ham; der var altid nogle, der havde Vanskelighed ved at finde den rette Hylde; andre trængte mest til at blive draget ned fra Skyerne til Virkelighedens faste Jordbund. Thomsen

kunde saa varsomt og dog saa fast og sikkert vejlede og hjælpe til Rette. Eller det kunde være i Vækkelsesens og Gennembruddets Time, at den enkelte søgte ham — Gang paa Gang maaske — og lukkede op for hvad Hjertet gemte af Uro og Frygt og Længsel, og han kunde da med hellig Takt og som en vis Sjælesørger ofre sig for den enkelte, bede med dem og tale til dem saadan, at det for mange fik afgørende Betydning. Nogle gik bort med Taarer, andre med Smil og straalende Øjne, og jeg kender mange, der har takket Gud for den forstaaende, faderlige Ven, de fandt i ham, og for den Hjælp, han rakte dem.

Ja en Ven, en trofast Ven fik mange Unge i Forstander Thomsen. Han interesserede sig for deres Forhold og kunde blive ved at følge dem med Kærlighed. Og saadan var han overfor sine Medarbejdere ikke mindst. En af dem skriver: » — — Jeg kunde — — fortælle om Forstander Thomsen som den personlige Ven; paa det Punkt har jeg modtaget mest, og som saadan var han størst for mig. Han var ikke den kolde, formelle Arbejdsgiver, men Forstander og Vennen med det store, varme Hjerte, der aldrig tog haardt, men stort og kærligt paa alt det, der kunde forenes med Ret og Retfærdighed«.

Og Thomsen var en glad Mand og vilde gjerne dele sin Glæde med andre. Han havde mange Kampe og Sorger; af og til kunde de, der stod ham nær, se ham mærket deraf; men han forstod ellers som faa at gøre det til en Sag mellem Gud og sig og træde frem med »salvet Hoved«. Som en glad Mand færdedes han iblandt os, og i hans Nærhed kunde »Alvor og Gam-

men godt sammen«. Hvor har Dagligstuen og Spisesalen paa Børkop Højskole tit genlydt af de Unge friske Latter, naar Forstanderen gav en Historie til Bedste eller fortalte smaa Oplevelser og Iagttagelser fra sit Liv og sine Rejser. Og saa blev der sunget. Han elskede Sang, og jeg mindes ikke noget Sted at have været omgivet af saa mange og saa glade Sange som i Børkop. — Med sit venlige Smil og sit store Fond af ægte Humor gik han iblandt os, og hvor han kom i Samtale med en i Stue eller Have, skulde der snart samles en hel Klynge om ham, som gjerne lyttede. De Unge mærkede, at han havde noget at give, og han gav gjerne. »Et eneste Ord eller et Blik fra ham kunde gøre en glad«, fortæller de. Derfor havde de ogsaa den største Ærbødighed for ham og vilde grumme nødig gøre ham imod.

Jeg fik engang, da der var Tale om Børkop Højskole, det Spørgsmaal, hvad der efter min Mening var det ejendommelige og store hos Frederik Thomsen som Ungdomsleder, og mit var Svar bl. a. dette: Han var saa velgørende klar og fast i Hovedsagen og saa ægte frisindet og forstående i alt det uvæsentlige. Saa-dan staar hans Minde endnu for mig. I Højskolens Dagligstue over Døren til Skolen stod der: »Herrens Frygt er Visdoms Begyndelse«, Ordspr. 9. 10. Det var som et Motto over hans Højskolegærning. »Herrens Frygt« prægede hans Liv; »Herrens Frygt« vilde han gjerne lære de Unge som det første og det største. Maalet tabte han ikke af Syne og forflygtigede det ikke. — Men han kunde ogsaa sige med den gamle Vismand: »Intet menneskeligt er mig fremmed«. Og som han

selv gik igennem Livet med et modtageligt og opladt Sind, blev det hans Opgave at udvide Horisonten for den Ungdomsskare, der flokkedes om ham, og lære dem at se ret og sandt paa alt det menneskelige og stille det paa den rette Plads.

Som der var Liv og Harmoni over hans ydre Skikkelse, var der ikke mindre over hans Indre, hans Personlighed. Derved blev hans Manddomsgærning blandt dansk Ungdom saa sund og den Paavirkning, der udgik fra ham, saa dyb. Derfor virkede han dragende og tilskyndende paa saa mange.

Velsignet være hans Minde!

De, som ere plantede i Herrens Hus, de skulle grønnes i vor Guds Forgaarde. De skulle endnu bære Frugt, naar de ere graahærdede, de skulle være saftlige og grønne til at forkynde, at Herren er oprigtig, min Klippe, og at der ikke er Uret hos ham.

Ps. 92, 14—16.

JEG synes, jeg har mødt faa Mennesker paa min Vej, paa hvem ovenstaaende Ord passer bedre end paa Højskoleforstander Thomsen, og saaledes er jeg overbevist om, at han vil staa i sine tidligere Elevers Erindring. Som en Mand med et frejdigt Blik, et lyst Smil — ja netop som en Mand. Det sødladne, paa taget elskværdige laa ikke for Thomsen.

Han kunde godt blive vred, og skjulte det da ikke, netop fordi han var saa helt igennem sand. Jeg husker tydeligt, hvordan jeg i 1901 tillige med 5 andre unge Mænd kom til Børkop Højskole for samtidig med Vinterskoleholdet at skulle gennemgaa et Sekretærkursus under Forstander Thomsens Ledelse. Der havde paa en eller anden Maade været en Misforstaaelse, — Thomsen var i hvert Fald ikke helt klar over, om vi kom eller ikke, og en eller anden iblandt os havde ikke faaet fat paa, at man var samme Vilkaar undergivet som Eleverne med Hensyn til selv at holde sit Værelse

istand og øvrige Forplejning. Jeg husker, at Thomsen var vred, og jeg tror, at der faldt Udtalelser i Retning af, at «saadanne Herrer vel nok ikke kunde finde sig i Opholdet her», men det gode Humør sejrede snart over Vreden.

Hvor blev den Mand dog ved at forstaa Ungdommen, og hvor blev han ved selv at være ung i Sind.

Der er Mennesker, der har været meget gemytlige og lystige i deres Ungdom, men eftersom Livets Storme i Retning af Sygdom, Modgang o. s. v. gik hen over deres Liv, blev de gamle og tørre. Der er andre, der paa Grund af godt Helbred, gode økonomiske Kaar o. s. v. kan bevare en vis Ungdommelighed til hen i Alderdommen. Men naar Thomsen var saa ungdomsfrisk og saa ung i Sind, som han var lige til det sidste, da var det jo ikke, fordi han havde danset paa Roser igennem Livet, — Livets Storme var ogsaa gaaet hen over hans Liv, men han knækkede ikke sammen, han fortørredes ikke under det, og Hemmeligheden var, at han var plantet i Herrens Hus, havde sin Plads i de helliges Samfund. Han var rodfæstet i Guds Naades Jordbund, og hans Livskilder var i det evige, de Livskilder, der aldrig udtørres.

Maatte Forstander Thomsens Minde ans pore den Ungdom, der har kendt ham, til at øse af de samme evige Livskilder!

J. HERLUFSEN,
Indremissionær:

REJSEPRÆDIKANTEN

AF PASTOR FRIDLEV ANDERSEN

HØJSKOLEFORSTANDERNE er et farende Folk. Stillingen fører det med sig. Har de gennem deres Virksomhed paa Skolen faaet de Unge i Tale, saa der er blevet knyttet Hjertebaand mellem dem og deres Elever, vil de snart opleve, at der kaldes ad dem fra de mange Hjem, de saaledes er kommet i Forbindelse med. Imidlertid er det vistnok kun et Mindretal af vore Højskolemænd, der kan karakteriseres som Rejseprædikanter. De fleste af dem indskrænker sig til at holde Foredrag om alt muligt mellem Himmel og Jord, men at prædike ω : at aflægge et personligt Vidnesbyrd om Frelsen i Jesus Kristus og Vejen, der fører ind i Samfundet med ham, det indlader kun de færreste sig paa. Men Forstander Thomsen blev en Rejseprædikant i stor Stil. — Man kunde ogsaa nok faa ham til at holde Foredrag af kristeligt eller nationalt Indhold, hvor han kom omkring, men helst vilde han aflægge et direkte og stærkt personligt præget Vidnesbyrd om den Frelser, for hvis Skyld han havde forladt sin Gærning i Folkeskolens Tjeneste og havde

kastet sig med Liv og Sjæl ud i Arbejdet blandt Danmarks Ungdom. Han længtes efter at vinde Mennesker for Kristus, især da de Unge, og det var Maalet for de fleste af de mangfoldige Møder, han i Aarenes Løb holdt.

Formodentlig har han aldrig selv brudt sig om at holde Tal paa sine Møder, saa der er vel ingen, der blot tilnærmelsesvis kan opgive, hvor mange Gange han under sin Virksomhed ved Børkop Højskole er draget ud for at forkynde Guds Ord, men der var mange, der sendte Bud, og han kom, saa ofte det var ham muligt trods stor legemlig Skrøbelighed, og skønt han næsten altid havde Hænderne fulde af Arbejde hjemme.

Han kunde samle Skarerne om sig, hvor han kom omkring. Han talte vistnok aldrig for tomme Bænke, thi han blev hurtig en saare yndet Taler.

Det beroede vel nok for en Del paa, at han af Naturen var saa godt udrustet til denne Gærning. — Han havde en mægtig Røst, klar og gennemtrængende, saa det faldt ham let at tale, selv til meget store Forsamlinger. Og der var, forekommer det mig, en særegen velgørende Klang i hans Stemme. Man maatte, naar man hørte ham tale, mindes Digterens Ord »Vort Modersmaal er dejligt, det har saa mild enKlang«. — Derfor kunde selv Mennesker, der ikke havde videre Sans for det aandelige Indhold i hans Tale, lytte med Glæde til denne klangfulde Røst, der var præget af hans sønderjydske Herkomst.

Og der var Orden i hans Tale; fast og sikkert byg-

gede han sine Tankerækker op, saa det var som Regel let at huske, hvad han havde sagt, naar man senere tænkte tilbage paa, hvad man havde hørt.

Han hørte ikke til de Talere, der lægger Vægt paa en kort og knap Udtryksmaade; han gav sig gjerne god Tid; hans Veltalenhed var af den bredt folkelige Art. Ofte belyste han det, han vilde klare for sine Tilhørere, ved Eksempler fra sit rige Erfaringsindhold. Han havde i Aarenes Løb haft Lejlighed til at komme i Berøring med en stor Mængde Mennesker, saa han havde mange Minder at drage frem. — Det virkelige Livs Fylde strømmede derfor bestandig gennem hans Tale. Derimod mindes jeg aldrig at have hørt ham fortælle »Træk« af den Slags, som der ingen sikker Hjemmel haves for, saa man sidder med en uhyggelig Følelse af, at det hele vist er »Andetræk«.

Der var i det hele over al hans Tale ligesom over hele hans Personlighed et stærkt Præg af Ægthed og Vederhæftighed. Man maatte, mens man sad og saa paa denne ædle, rene Skikkelse og lyttede til disse ædruelige, redelige Ord, hele Tiden sige til sig selv: »Dette er en troværdig Tale, vel værd at modtage«.

Men alt, hvad der hidtil er nævnet, kan kun gøre en Mand til en fængslende og tillidsvækkende Folketaler. Der maa mere til for at frembringe en Prædikant. Og der var ogsaa mere hos Forstander Thomsen.

Han havde set »Fordærvsens Afgrund« i sig selv, og han havde oplevet Guds frelsende Kraft. Derfor kunde han aflægge et tilforladeligt Vidnesbyrd om Synd og Naade.

Før sin Omvendelse var han en yndet Taler i Forsamlingshuse og ved Folkemøder. Den Yndest satte han nok for en Del overstyr, da de nye Toner fødtes i hans Hjerte og begyndte at strømme over hans Læber. Adskillige af hans gamle Venner tog da Afstand fra ham, men fra den Tid blev han noget langt større end Foredragsholder eller Folketaler. Han blev en Prædikant, som Gud kunde bruge til at herliggøre sin enbaarne Søn for Mennesker. Man mærkede, naar han forkyndte Frelsens Budskab, at han »talte det, han vidste, og vidnede det, han havde set«.

Han talte altid ud af en dyb Syndsbevidsthed. »Hvis andre kunde se, hvad der bor i mig, vilde de allesammen foragte mig, saadan en grim Synder som jeg er!« sagde han en Gang; men saa tilføjede han: »Min eneste Trøst er, at han, der kender mig til Bunds, han vil trods alt ikke forskyde mig, nej, han holder fast«.

Netop fordi han havde en saa levende Syndserkendelse og følte saa stærkt, at han lignede sin Herre saa lidt, var det ofte meget svært for ham at tale. De færreste af dem, der saa ham staa saa mandig og frimodig paa Talerstolen, anede noget om, at han næsten altid gik op paa den med et bævende Hjerte. Hvor mange Møder han end holdt, han var dog stedse paany saa ængstet i Sindet, naar han skulde bestige Talerstolen. Ikke at han frygtede for at gaa i Staa eller rent menneskelig talt skille sig daarligt ved sin Tale. Nej, han ængstedes ved Tanken om, at han ved sine Ord skulde skade den Sag, han saa gjerne vilde fremme. Det klang bestandig i hans Sjæl, naar han

skulde aflægge Vidnesbyrdet: »Hvem er dertil dygtig!« — Særlig tungt faldt det ham at tale, sagde han en Gang, naar han stod overfor en Forsamling, gennem hvilken der gik et Vækkelsens Pintsevej. Saa vidste han nemlig, at Ansvarret var ganske særlig stort. Der stod saa mange i en saadan Stund og spurgte: »Hvad skal jeg gøre, for at jeg kan arve evigt Liv?« Og hvor følte han da, det gjaldt om at kunne imødekomme Længslerne og give Svar paa Spørgsmaalene, saa Besøgelsens Tid kunde blive ret benyttet.

Men det var vistnok kun forud, han maatte kæmpe med disse ængstelige Tanker. Naar han først stod deroppe paa Talerstolen, fik han som Regel en stor Frimodighed til at aflægge sit Vidnesbyrd, saaledes at det føltes, det var en erfaren Guds Mand, der førte Ordet, en prøvet Mand, der kunde tale med aandelig Myndighed, fordi han var bleven oplært i Herrens Skole. — »Jeg færdedes hos eder i Svaghed og i Frygt og megen Bæven!« skriver Paulus om sin Tale og Virken i Korinth (1. Kor. 2,3), og de Ord maatte jeg ofte tænke paa, naar Forstander Thomsen talte om den Uro, han altid led under, inden han traadte frem for sine Tilhørere. Men er det sandt, hvad Luther skal have sagt, at den, som gaar op paa Prædikestolen uden Frygt, gaar ned uden Frugt, da var den hellige Frygt, der fyldte Forstander Thomsens Hjerte, utvivlsomt en god Forudsætning for, at Gud kunde velsigne hans Vidnesbyrd, og det er da ogsaa vitterligt, at hans Taler fandt Vej til manges Hjerter, og navnlig blev det vel i Aarenes Løb en stor Skare af Unge, der gennem hans Forkyndelse fik lært »sin Gud og sig selv at kende«.

Var end Grundtonen i hans Tale den dybe Alvor, som Bevidstheden om at staa for Guds Ansigt lagde ind i hans Sind, saa var der dog samtidig en velsignet Friskhed og Livsglæde gemt i hans Ord. Man mærkede, at det var en lykkelig Mand, der førte Ordet, og at alt Pietisteri var ham fremmed. Hans udpræget danske Sindelag og levende Interesse for alt, hvad der rørte sig i Tiden og i Folket, gav hans Tale det brede Vinge-fang, som især en Ungdomstaler nødigt maa savne. Han egnede sig godt til at aabne de Unges Øjne for al Herligheden baade ved det himmelske og ved det jordiske Fædreland. Thi han var inderlig forvisset om, at »Glæden ved Guds grønne Jord, Glæden ved Guds Naadebord, de vil ikke kriges. Lærkesang og Klokkel-klang de kan godt forliges«. — Vi har næppe for Tiden ret mange, der gennem deres Taler og Virken formaar, saa lykkeligt som Forstander Thomsen evnede det, at forene levende Kristendom med ægte Danskhed og sund og skøn Menneskelighed. — Om den Ungdom, der kom ind under hans Paavirkning og blev præget af hans Personlighed, turde man visselig haabe, at den vilde komme til at vise Forstaaelse baade for, hvad der kan fremme Guds Rige iblandt os, og for alt, hvad der kan blive til Gavn og Velsignelse for Folk og Fædreland.

Ja, mange dejlige, spiredygtige Sædekorn fik Forstander Thomsen Lov til at udsaa i unge Sind ved sine mange Møder rundt om i vort Land. Men dog vil vist alle vi, der kom til at staa ham nær, sige, at vi holdt allermost af Prædikanten selv. Der har været

adskillige store Talere, der kunde begejstre Mennesker ved deres Veltalenhed, men om hvem det gjaldt, at Glansen gik af dem, naar de kom ned af Talerstolen. Saadan var det ikke med Forstander Thomsen.

Hvor var det en Fest at faa Besøg af ham. Det var, som blev der saa sollyst i Stuen, naar han traadte ind. Han bragte altid Solskin med sig, hvor han kom frem. Saaledes har han ved sine Rejser gennem de mange Aar, han fik Lov at virke som Højskoleforstander og Rejseprædikant, bragt ind i de mange Hjem, hvor han blev en kær, ja, højt skattet Gæst, en Skat af lyste Minder om et elskeligt Guds Barn, som vi takker Gud for, at vi fik lært at kende. Vi er vist mange, der synes, at vi staar i Taknemlighedsgæld til ham for hver en Gang, han gæstede vort Hjem og opmuntrede og styrkede os ved sin mandige Personlighed, sin frejdige Tale, sin uskrømtede Tro.

Derfor var det saa tungt et Budskab, der bragtes os, da vi læste om hans pludselige Død langt borte fra den Skole, han havde viet sin bedste Kraft, og som han elskede saa højt.

Og dog, saaledes var det nok bedst. Han vilde sikkert have haft saa svært ved at gaa paa Aftægt; han egnede sig ikke til at sidde stille paa et Sted, virksom og altid paa Færde, som han var, ivrig for at fremme Herrens Gærning blandt Danmarks Ungdom. —

En Rejseprædikant blev han gennem mange Aar til Velsignelse for mangfoldige ved sin Tale og sit Liv, og som Rejseprædikant døde han, en prøvet Strids-

mand, der faldt paa den Valplads, hvor der kæmpes med Ordets Sværd, og hvor Kampens Pris er Livets Krone. Om en saadan Død kan der med fuld Sandhed synges:

Skøn er Døden, som du fik,
ingen skønnere, der findes.

Thi »salige er de døde, som dø i Herren. Ja, siger Aanden, de skal hvile fra deres Møje, thi deres Gærninger følger med dem«.

MANDEN MED DET DANSKE HJERTE

AF PASTOR H. I. F. C. MATTHIESEN

DET var i Aaret 1895. Inde i en sjællandsk Præstegaard sad to Mænd og talte om Fremtiden. Den ene var Fyr og Flamme, den anden, Præsten, sad med sit lune Smil og morede sig over sin iltre Gæst. Han lod ham tale ud og sad imens og saa paa ham med sit dybe, milde Blik.

Det var Lærer *Fr. Thomsen*, der sad og udviklede sine Højskoletanker for Vilhelm Beck. Han havde just nu faaet Opfordring til at tage Arbejdet op paa Børkop Højskole og var taget hen for at lægge sine Planer frem for Indre Missions Formand og lytte til hans Raad.

Han forbavsedes over, at hans Vært saa ud til at have saa god Tid, Gang paa Gang spurgte han, om han ikke opholdt ham, men den Ørslev-Præst bakkede kun paa sin Pibe og bad ham smilende gaa videre.

»Sig mig nu engang,« spurgte han endelig, »hvad er det saa egentlig, De vil dér paa Højskolen med de Unge?«

Ja, skulde han sige det kort: han vilde lægge alle

sine Evner og Kræfter ind paa de to Ting, at gøre Ungdommen til en *kristen* og til en *dansk* Ungdom.

Da rejste Beck sig op, greb hans Haand og sagde, idet han saa paa ham med det kærlige Blik, der aldrig glemtes af den, der engang havde mødt det:

»Ja, saa velsigne Gud Dem til Gærningen, men navnlig det sidste vil blive svært, thi der er *desværre ingen Fædrelandskærlighed i den opvoksende Slægt.*«

Det Velsignelsesønske kunde den vordende Højskoleforstander aldrig glemme.

Men han blev ogsaa mere end een Gang under sin Højskolegærning mindet om, at der *desværre* var for lidt Fædrelandskærlighed hos den danske Ungdom. Det blev adskilligt sværere, end han egentlig den Sommerdag havde tænkt sig, at faa Ungdommen gjort til en *kristen* Ungdom, og det blev ikke lettere at faa den gjort til en *dansk* Ungdom.

Der er en dansk Højskolemand (K. Poulsen), der engang har sagt: »Hjertet er en Tavle, hvorpaa Kærligheden skriver alle deres Navne, vi har elsket. I en kristens Hjerte staar Jesusnavnet i Midten som Navnet over alle Navne. Udenom det staar alle de andre dyrebare Navne, og i mange Hjerter ogsaa de to Navne: Danmark og Sønderjylland.«

Gjaldt det om nogen, saa gjaldt det om den Børkop-Højskoleforstander Frederik Thomsen.

Han var en *Elieser*, der drog ud for at vinde en Brud for sin Herres Søn. Det blev den dybe Understrøm i hans Højskolegærning. »Kristendommen skal som Surdejgen gennemtrænge hele vort Menneskeliv.

Den skal som en lutrende, rensende, helligende Kraft gennemstrømme alle Livsforhold.«

Kristendommen blev en lutrende, rensende, helligende Kraft i ham selv; det kunde kendes, hvor han gik, og hvor han stod, at han havde været med Jesus af Nazareth, derfor blev han ogsaa brugt af Gud til at vinde en Kongesønnens Brud blandt dansk Ungdom.

Han var en *Hadad*, der aldrig kunde glemme sit Land, det elskede, omstridte Land nede Sønden Aa.

Der fortælles *) om *Hadad*, den edomitiske Kongesøn, at han maatte fly bort fra sit Land for at finde et Fristed for Fjendehaand i et fremmed Land. Der i det fremmede Land fandt han sit Hjem.

Men en Dag kom han til Kongen i Landet og sagde til ham: »Lad mig fare, at jeg kan drage til mit Land!«

»Hvad fattes dig?« spurgte Kongen, »at du vil drage til dit Land?«

Da svarede *Hadad*: »Mig fattes intet, men lad mig dog fare.«

Aldrig kunde *Hadad* glemme sine Fædres Land. Der var intet, der fattedes ham i det Land, han havde faaet til Hjem, og dog — hans Længsler søgte bestandig didhen, hvor hans Hjemland var.

Frederik Thomsen var en *Hadad*. Aldrig kunde han glemme det Land, hvor hans Vugge havde staaet. Den dybe Hjemlængsel klang igennem de sidste Ord, vi har fra hans Haand, et Afskedsord til den Ungdom, han

*) 1. Kong. 11. 21—22.

saa gjerne vilde have gjort til en *kristen* og en *dansk* Ungdom:

»Næsten daglig opstiger det Ønske i min Sjæl: Aa, gid du var saaledes stillet, at du kunde faa Lov at gaa omkring i disse Hjem og sprede lidt af den Trøst, hvormed man selv er bleven trøstet, naar man har givet den Herre Jesus sit Hjerte.«

Hadads Længsel blev ved at brænde i hans Sjæl: »Mig fattes intet, men lad mig dog fare!«

Det var Kærligheden til Sønderjylland, der i sin Tid førte ham til at drage op til Kongeriget.

Da den fransk-tyske Krig udbrød, fik han som saa mange andre unge Sønderjyder den Tanke, at nu skulde Danmark i Forbund med Frankrig faa Oprejsning for 64, og hos den unge Flensborg-Lærer var der ikke langt fra Tanke til Handling.

Skjult i Lasten paa et Skib flygtede han fra Flensborg til Sønderborg. Fra Als fik han en Fisker til at ro sig over til Fyen.

Det kostede ham ganske vist hele hans Formue (fulde 18 Rigsdaler) paa 2 Rigsdaler nær at naa over, men glad var han, da han kunde springe i Land i Faaborg.

Til stor Forbavselse for de Faaborg-Borgere stod der en Morgen nede ved Havnen en ung Mand og svingede med Huen og raabte Hurra. De troede, det var en gal Mand, der gæstede deres By.

Den unge begejstrede Mand kunde aldrig glemme Faaborgerne deres Koldsindethed. Han lovede sig selv, at det skulde være baade første og sidste Gang han satte sine Fødder i den By. Og saa gik det dog hver-

ken værre eller bedre: han maatte døje den Tort at faa sin Hustru fra Faaborg.

Hun var kun en lille Pige, da den 21aarige Mand steg i Land i Byen, men hun har aldrig siden kunnet glemme sit første Møde med ham:

»Da traadte du ad Døren ind,
det blonde Skæg omkring Hagebind.
Med frejdigt Aasyn saa kækt og frit
paa H'et og R'et du snurred' tit,
hvor du din Mening med Mund og Arm
forfægted' varm«.

Frederik Thomsen kunde ikke andet: den Sag, der havde fanget hans Hjerte, maatte han forfægte baade med Mund og med Arm. Det gjorde han i 70'erne, det blev han ved med gennem henved 50 Aar.

Mangen en Landse maatte han i Aarenes Løb bryde med dem her i Danmark, der maaske nok ligesom han havde faaet det samme Frelsernavn skrevet ind i deres Hjerter som Navnet over alle Navne, men ikke havde faaet Navnene Danmark og Sønderjylland frem derinde.

Og naar der i mange Indre-Missions Kredse nu er begyndt at vaagne en Forstaaelse af den Danmarks Smærte, der hedder Sønderjylland, og naar det i mange troende Hjerter er kommen til at klinge:

»Mig fryder din Ros, din Ære,
mig knuger din Sorg, dit Savn,
hver Glans, hver Plet vil jeg bære,
som falder paa Danmarks Navn!«

saa skyldes det ikke mindst den Frygtløshed, hvor- med Højskoleforstanderen i Børkop i Manddommens

Kraft kæmpede for den Sag, han havde grebet i Ungdommens Begejstring.

Danmarks Ære frydede denne Mand, Danmarks Savn knugede ham.

»Mit Program er i Dag det samme,« — udtalte han efter 20 Aars Højskolegærning — »som det var dengang jeg begyndte: *Danmarks Ungdom vundet for Kristus!*

Havde jeg ikke fundet Kristus paa min Vej, var han ikke bleven min Frelser, saa havde Livet ikke blot været en eneste stor Meningsløshed for mig, men saa havde jeg i Dag, — hvor fattigt det end er med mig, — været et ringere Menneske, end jeg er.

Og det er min urokkelige Overbevisning, at kun i samme Grad som det lykkes at samle Ungdommen om Kristus, at fylke den om hans Korsfane, kun i samme Grad har den Betingelse for at blive en ren, en fri, en stærk, en sund Ungdom, en Ungdom, der i dybeste Forstand bærer Fremtiden.

Men det, der har været min anden Hovedopgave under min Livsgærning er denne: *at paavirke den danske Ungdom nationalt.*

Der skal en uhyre Tro, en brændende Kærlighed, en ukuelig Viljesstyrke, en Viljesstyrke, der giver sig Udslag i et stærkt og kraftigt Rejsningsarbejde over hele Linien, hvis Danmark skal have en Fremtid og et Haab, og her maa vi, menneskeligt talt, sætte vor Lid til Ungdommen, en Ungdom, der ejer en Fremtid, fordi den vil, hvad den *skal.*«

Utrættelig blev han ved at opflamme Ungdommen til at elske *sit Folks Historie og dets Minder*, at blade i den »Mindets Billedbog«, hvori var optegnet, hvad

det danske Folk havde kæmpet og stridt, levet og lidt fra de fjærneste Tider indtil vore Dage.

Der fandt Ungdommen Begivenheder, der kunde faa dens Hjerte til at banke hurtigere, fylde dens Sind med Glæde og Stolthed over, at den var dansk, give den Lyst og Kraft til at træde i ædle Fædres Spor. Der kunde den ogsaa finde sit Folks Nederlag, dets Synder, dets Fald og Minder, der kunde vække Sorg og Skam, stadfæste Herrens Ord: hvad et Menneske saar, skal han ogsaa høste.

Atter og atter kom han baade ude og hjemme tilbage til sin Landsmand Laurids Skaus bekendte Ord fra Højskamling-Mødet i 1844:

»Hvad *Modersmaalet* egentlig er, hvori dets Hellighed bestaar, det formaar jeg ikke tilfulde at gøre Rede for. Men det ved jeg, at naar nogen ringeagter og forhaaner mit Modersmaal, saa er det for mig, som om han forhaaner og ringeagter mine Forældre, mine Søskende, min hele Familie, hele Nationen, med et Ord: alle dem, mit Hjerte hænger ved. Det er Modersmaalet, som har bragt deres Tanker og Følelser til mig og mine til dem; det er Modersmaalet, som bestandig gaar frem og tilbage mellem dem og mig som Glædens eller Sorgens, Haabets eller Bekymringens Budskab, som bringer det, der ligger allerinderst, allerdybest i deres Sjæle, det bedste, det sandeste, det ægteste, de ejer, til mig og fra mig til dem. Naar Herrens Búd lyder til mig: »Ær din Fader og din Moder, paa det du kan leve længe i Landet!«, dá har jeg kun slet agtet paa Guds Lov, naar jeg ikke holder min Faders Sæder og min Moders Maal højt i Ære!«

Intet dansk var ham fremmed! Han levede som faa med i, hvad der rørte sig i hans Folk, følte det som sin ganske selvfølgelige Kristenpligt at være med til at »øge dets Gavn og søge dets Savn«, saavidt det stod i hans Magt.

Han levede ikke som en Drømmer i Fortiden, saa han derover glemte Nutidens Virkelighed. »At forstaa sin Tid, forstaa de Bevægelser og Strømninger, der er oppe i Tiden, og som paa saa mange Maader griber dybt ind i Folkets Liv, enten til Fordærvelse og Ulykke eller til Gavn og Glæde, det er ikke mindst deres Opgave, der er kommen til at kende Kristus. Elsker jeg mit Folk, vil jeg føle det som min Pligt efter Evne at forstaa min Tid«.

Hvor megen Misforstaaelse han saa end mødte i de Kredse, hvor han aandelig talt hørte hjemme, han blev ved at kæmpe med frejdigt Sind og aaben Paude for, hvad han for Alvor troede.

Naar »Sønderjylland« nu er bleven skrevet ind i saa mange troende Hjerter i vort Land, har Frederik Thomsen sin store Andel deri.

Det var ham umuligt at kalde sammen til Jubilæumsfest for sin Højskole i de Tider, da »Hundreder af tidligere Elever kæmpede og blødte paa de tyske Slagmarker og ikke en eneste Mand eller Kvinde nede fra Sønderjylland kunde deltage i Festen«. Naar han talte om sine Landsmænds Lidelser Sønden Aa, var Graaden ved at kvæle hans Stemme.

Vi havde den Lykke her i Vamdrup at have denne Sønderjyde iblandt os ved to af vore kristelig-nationale Grundlovsfester, og hvor straaede hans Øjne, naar vi

sang den sønderjydske Opsang: »Det haver saa nyligen regnet« med dens frejdige Slutning: «Det har slet ingen Hast for den, der tror«.

De *danske* Mænd og Kvinder hernede glædede sig ved disse Fester over det aandsfyldte Vidnesbyrd, der lød fra denne Mand med det danske Hjerte, og det var mere end en Højtid at se ham siddé i en Flok Sønderjydere Kreds og med Mund og Arme kyse alt det bort, der vilde stjæle Genforeningshaabet fra hans Landsmænds Hjerter.

Og han vil blive ved at tale længe efter, at han er død.

»Stundom, og ikke mindst i disse svære Tider har jeg følt det som noget af en Faneflugt,« — saaledes skrev han som noget af sit sidste, — »at jeg for snart 50 Aar siden forlod mit Fædreland og drog her til Kongeriget.

Selvom jeg den Gang var inderlig overbevist om, at jeg ved det Skridt tjente mit Land og Folk bedst, og selvom det, jeg den Gang gjorde, var fuldtud lovmedholdeligt, saa falder jeg ikke saa sjældent i Anfægtelse, naar jeg hører og ser, hvad der *nu* maa bæres og lides af mine Landsmænd derhjemme.

Der findes en naturlig Trang hos Mennesket efter at være dér, hvor ens kære lider og græder. Og Venner! denne Trang forstærkes, naar man er bleven en Jesu Kristi Discipel og derfor gjerne efter fattig Evne vil gaa i hans Fodspor, der gik omkring og gjorde vel.«

Netop fordi han var en ægte Kristi Discipel, er mange af de Ord, han i Tidernes Løb har talt baade

Nord og Syd for Kongerigets Grænser sunkne dybt ned i Hjerterne, og naar det engang dages for de danske Hjerter, der venter paa den Morgen, der hedder Grænsens Flytning mod Syd, da vil Frederik Thomsens Navn mindes blandt dem, der har gjort sig fortjent til at være med blandt de Navne, der pryder Danmarks »Sejrsallé«, Skamlingsbankens Top.

Han vil imidlertid næppe faa sin Mindesten sat dér, men han behøver heller ingen anden Mindesten end den, Gud har sat ham i de danske Hjerter, der takker Gud, fordi han satte sit Liv ind paa at faa Ungdommen i Danmark gjort til en *kristen* og en *dansk* Ungdom.

Vilhelm Beck mente, at »navnlig det sidste vilde blive svært«, og det *blev* svært, men naar det er lykkedes i *nogen* Grad, skylder vi Thomsens varme, ildnende Ord en stor Del af Takken derfor.

Nej, det var ingen Faneflugt, den Rejse, den unge Lærer foretog den Sommernat i 70.

Han fik Fanen hejst mangt et Sted, hvor den ellers aldrig vilde være bleven hejst, ogsaa den Fane, paa hvilken der staar malet: »Sønderjylland vundet!« og »Sønderjylland vundet for Kristus!«

»Kristus« glemte han ikke at faa sat paa Fanen, tydeligt og klart.

»Det enkelte Menneskeliv,« — siger han i et Foredrag (1903) — »kan aldrig blive et rigtigt og sandt Menneskeliv uden ved sand og levende Kristendom. Som skabt i Guds Billede er et Menneske et Evighedsvæsen, og *det* betyder ikke blot, at vi aldrig kunne opføre at være til, men det betyder ogsaa, at vi ikke

kunne mættes af det jordiske og timelige. Vi kunne alene fyldes af Guds Evighedsfylde, mættes af det evige Liv.

Som det gaar med det enkelte Menneskeliv, saaledes med Folkenes Liv. Skal Sønderjyderne gaa sejr-
rige ud af de Trængsler, hvorunder de folkeligt og nationalt befinder sig, saa maa der gaa et Aandens Pinsevejr henover de sønderjydske Sogne og Byer. Thi der hersker stor aandelig Død.

Vel er det sandt, at Kampen for Livet rent folkeligt og nationalt set i lang Tid kan bevare et Folk fra at demoraliseres. Men i Længden holde et Folk oppe kan det ikke, medmindre Kristendommen kommer til som Surdejgen.

Det er forstaaeligt og til en vis Grad undskyldeligt, at den nationale Kamp har været saa altopslugende som den har, men det er ligesaa sikkert, at først naar Kristendom, sund og levende Kristendom har faaet *Førerstillingen*, kan Kampen føres med de rette Vaaben og give et begrundet Haab om sejrrig Udgang.

Imidlertid er Stillingen dernede grumme vanskelig. Saa meget tør jeg dog sige som den første Betingelse for, at der skal komme noget ud af Bestræbelserne: Kristendommen maa ikke bruges som et Skærmbredt, bag hvilket der drives politisk Agitation. Det er en Nedværdigelse for Kristendommen. Guds Rige maa forkyndes for Guds Riges egen Skyld, Sjælenes Frelse for Sjælenes egen Skyld.

At Guds Rige saa kommer til at tjene den nationale Sag, bliver en Sag for sig. Hvor frygteligt har Prøjerne ikke netop forsyndet sig i den Henseende.

Men ikke maa vi glemme, at Kristendommen efter sit Indhold er international, men i sin ydre Fremtræden, i sit Klædebon er den national.«

Man kunde næsten have undt denne djærve Forkæmper for sine Landsmænds Ret at have oplevet den Tid, da det Ord vil faa sin Opfyldelse, han skrev i 1916:

»Det er ofte bleven paaduttet os fra tysk Side, at vi nærede Løsrivelsestendenser hos Nordslesvigerne og prædikede Had til alt, hvad der var tysk.

Vi gør ingen af Delene.

Vi prædiker ikke Had til det tyske Folk og den tyske Kultur. Tværtimod opfordrer vi vore Landsmænd til at være et lovlydigt Folk i Henhold til Herrens Befaling om at »give Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er«.

Men vi styrker vore Landsmænds Tro paa, at den bedste Del af det tyske Folk en Gang vil vaagne og komme til at indse, at fremmede folkelige Bestanddele aldrig styrker et Folks indre Kraft, og at Ret og Retfærdighed, øvet ogsaa mod de smaa, giver gode Renter.«

Naar den Tid vil gry, ved intet Menneske, men den, der skriver dette, kan for sit Vedkommende ikke opgive Troen paa, at den Tid vil komme.

Og naar den Morgen engang bryder frem, da der skænkes os »et Danmarks Kort, hvor *alt* dansk igen er vort«, da vil denne Hadad, »Manden med det danske Hjerte« ogsaa blive mindet med Tak.

»ISLANDSTUREN«

AF PROVST T. BIERING

FÆLLESBESTYRELSEN for K. F. U. K. og K. F. U. M. i Danmark har i mange Aar staaet i nøje Forbindelse med Ungdomsarbejdet paa Island, i kortere Tid ogsaa med et begyndende Ungdomsarbejde paa Færøerne.

Forbindelsen var *indledet* paa en ganske naturlig Maade, idet den var en direkte Frugt af Jesu Kristi Gærning i den danske Ungdom.

Men medens vi sendte unge, danske K. F. U. M.-Arbejdere til Færøerne og de vestindiske Øer, saa blev det den i danske K. F. U. M.-Kredse kendte og elskede, islandske cand. theol. Fridrik Fridriksson, som her i Danmark blev greben af Kristus og derefter bragte Bevægelsen til sin Fødeø efter endt Studietid hernede.

Forbindelsen blev *opretholdt* dels ved Fridrikssons Besøg hernede — og han blev gerne længe, naar han kom til de gamle Venner og den gamle Arbejdsmark hernede, og hvor han kom blev der Fest og Fart i Arbejdet — dels ved Indsamlinger til Ungdomsarbejdet i Reykjavik, hvor Foreningen havde købt Grund og

faaet opført en ret stor og godt indrettet Foreningsbygning, hvortil vi fremdeles har den Glæde aarlig at yde Tilskud.

Men saa i 1910 fandt Fællesbestyrelsen, at det vilde være rigtigt, at Forbindelsen med Brødrene blev *fortsat og øget* ved at gengælde Fridrikssons Besøg.

Til at foretage et saadant Besøg valgte man Højskoleforstanderen fra Børkop, og en bedre Mand kunde ikke være bleven udset dertil. Nedskriveren af disse Linjer skulde ogsaa med.

Og naar jeg nu fremkalder Minderne om Samværet Dag og Nat paa den 6 Ugers Rejse, saa fyldes jeg paa ny med Tak til Gud, fordi jeg fik Lov til at dele saa meget godt og se saa meget skønt sammen med vor hjemkaldte Ven og Medarbejder og under dette lære hans retsindige, kraftige og trofaste Personlighed endnu bedre at kende, end jeg kendte den gennem de mange Aars lejlighedsvis Samarbejde i Ungdomssagen.

Fornøjeligst for mig selv vilde det nu være at nedskrive en Dagbog og fortælle løs om alt, hvad vi hørte og saa, men det vilde føre for vidt og maaske virke trættende.

Derfor vil jeg indskrænke mig til spredte Træk, der kan vise »Thomsen paa Rejse« og sige os lidt om, hvordan han var.

Først maa jeg minde om, at Forstanderen allerede var ganske »hvid«, da han paatog sig den lange, besværlige Rejse, og hans Helbred var allerede da ikke saa helt sikkert; men af to Grunde bøjede han sig for vort Valg. Den ene var hans egen: »Jeg kan lære

noget paa den Tur og faa nogle gode, friske Indtryk med hjem til vore Unge paa Højskolen og andre Steder«. Den anden var Fællesbestyrelsens: »De kan gøre Gavn paa den Tur og virke til Velsignelse, saa Baandet bliver stærkere mellem Brødre, som hører sammen, og som ikke bør skilles trods alle Forsøg paa at svække Forbindelsen«.

Det kunde vor Ven ikke staa for. Det var en Opgave, som berørte baade hans kristelige og nationale Interesser. Saa maatte han af Sted trods alle Betænkeligheder og Besværligheder. Saadan var han.

Hans *Udholdenhed* maatte jeg stadig beundre.

Vi var ude i mangan en stiv Kuling under vor lange Sejlads, men han blev ikke søsyg. Det højeste, Søerne kunde drive ham til, var at jage ham ind i Køjen, hvor han laa paa Ryggen og befandt sig ganske godt, men som Regel drev vi op og ned paa Dækket med Plaid om Skulderen, naar vi ikke spiste eller læste. Til Tider var der ikke mange andre ved Maaltiderne end Kaptejnen, Thomsen og mig, og da han i en Storm under Norges Kyst den sidste Dag paa Havet saa mig liste fra Middagsmaaltidet op paa Dækket, sendte han mig et morsomt, medlidende Smil til Afsked.

Vort Skib »Sterling«, som var lille, men godt, løb paa Opturen ind til Edinburgh, og her fandt nogle danske Officerer, som var med Skibet paa Vej op til Opmaalinger paa Island, paa, at vi skulde tage en Tur sammen til de herlige, skotske Søer. En forceret Tur med Jernbane, Damper paa Søerne, firspændig Turistvogn mellem dem og saa igen fra Glasgow tilbage med Bane kunde lige naas paa en Dag.

Thomsen, den ældste af os, meldte sig straks, og vi tog af Sted, og hvor frydede han sig ikke med sin opladte Natursans over de herlige Landskaber og de henrivende Søer. Rhododendron stod i fuldt Flor, Solen skinnede og Fuglene sang paa den lyse Juni-Forsommerdag. — Det var en herlig Tur.

Modsætningen til den mindes jeg saa tydeligt. Da sad Thomsen, som i over 30 Aar ikke havde været paa Hesteryg, paa sin lille Islænder og stred sig frem gennem øde Egne mod vort Maal »Thingvalla« med alle den historiske Slettes blodige og stærke Minder.

Da vi kom til Island havde Biskoppen været saa venlig at stille et Par Heste til vor Raadighed, saa vi kunde naa til »Havnefjord« og gøre andre smaa Øvelselse-ture i Reykjaviks Omegn, men her drejede det sig om en 3—4 Dages Tur paa Hesteryg.

Da vi den første Aften nærmede os den Gaard, hvor vi vilde bede om Nattely, — der var kun den ene i vid Omkreds, saa der var intet Valg —, vilde vor Fører, cand. theol. Gislason, føre os ad en Genvej, men den endte i Hængedynd, saa det kun var med stort Besvær og meget forsinkede, at vi naaede frem, men Forstanderen tog det med gemytlig Ro og holdt ud, og da vi saa fik banket Bonden op af hans Nattesøvn og forbløffende gæstfrit blev bænkedede om et Bord med mærkelige Retter og derefter bragt til Hvile, Forstanderen paa en Seng saa høj som et Bord med Bendenen højest, og jeg paa en ganske lille Sofa, var Humøret højt, men heldigvis ogsaa Trætheden stor, saa vi fik os en god Søvn.

Den næste Dag red vi over den fuldstændig øde Højslette, som ligger mellem Reykjavik og Thingvalla-Søen.

Deroppe, milevidt borte fra Menneskeboliger snublede Thomsens Hest, saa han styrtede ud over Hovedet paa den ned paa den stenhaarde Vej.

Jeg tror, jeg blev hvid af Skræk, for hvad skulde vi nu gøre? Men Thomsen rejste sig ganske langsomt, idet jeg begejstret udbrød: »De slog Dem ikke,« og han histert svarede: »Det kunde De vist mærke.«

Saa red vi roligt videre, som om intet var sket, men begge har vi sikkert i den store Stilhed paa det kolde Højland priset Gud, som skaanede os for en stor Ulykke.

I Præstegaarden paa Thingvalla fik vi gæstfri Modtagelse, god Forplejning og Nattelogi, men det lange Ridt havde ikke trættet Thomsen mere, end at han til Føds kunde i Timevis vandre rundt paa den historiske Slette og beundre den vidunderlige Natur i Almannagjaa, ved Øxaraaa og ud over det prægtige Thingvallavattn.

Næste Dag red vi tilbage til Reykjavik uden at overnatte paa Vejen. Ved Byen mødte Fridriksson os med en Fotograf, som forevigede os i et Rejseudstyr, som var mere praktisk end kønt.

Saa maatte jeg glæde mig over Forstanderens *ejen-*
dommelige Blanding af Ilterhed og Ro. — Kraftigt og varmt talte han til de Unge i K. F. U. M. i Reykjavik, saa de sikkert ikke har glemt ham straks, men tillidvækkende roligt kunde han lede den Forhandling paa

vort Hotel helt ud paa Natten mellem Islændinge, som hverken var indbyrdes enige om Ungdomsarbejds Ledelse eller saa videre venligt til dets Forbindelse med det danske Ungdomsarbejde. Han afsluttede Samtalen med et Bedemøde, der i al Fald i den Stund ret betagende bøjede Sindene sammen.

Jeg mindes ogsaa den hyggelige Aften hos Præsteskolens Docent, den senere Professor og nu Biskop paa Island.

Klogt og varmt forsvarede Thomsen »de gamle Stier« mod den liberale Theologis mere moderne Synspunkter. Han var ikke let at komme om ved, og han stod fast i sin Overbevisning, om han end villigt og ærligt erkendte sin Begrænsning paa de Omraader, hvor han ikke helt følte sig hjemme i Stoffet.

Senere holdt vi Møde sammen i Thorshavn, hvor Ungdomssagen paa flere Maader havde vanskelige Kaar, men Færingerne fik god Besked om Herligheden ved et kristent Ungdomsliv gennem hans troværdige Vidnesbyrd saavel i Menighedshuset som i det Hjem, K. F. U. M. den Gang havde under Ryving-Jensens Ledelse og i hans Ejendom. Det var os en Glæde at se Ryving-Jensens og hans Hustrus Arbejde blandt de Unge. Desværre blev vort Ophold paa Færøerne alt for kort til, at der kunde komme noget videre ud af det; men vi har siden talt sammen om, at der bør gøres noget for at føre Færøernes Ungdom til Kristus.

Saa gik Turen fra Færøerne hjem over Bergen, med Højfjældsbanen til Kristiania og derfra til det elskede Hjemland og de kære derhjemme.

Men lige til det sidste blev vi mættede med Skønhedsindtryk, som ofte siden frydede os, naar Minderne derom myldrede frem.

— Vi var sammen Dag og Nat gennem flere Uger, og jeg lærte bedre end før, at Danmark — og ikke mindst vor Ungdom — har Grund til at takke Gud for ham.

MOD AFTEN

AF PASTOR A. FIBIGER

PERSONLIG kendte jeg ikke saa meget til vor henseviede Ven Højskoleforstander *Frederik Thomsen*. I Børkop har jeg kun en enkelt Gang været hans Gæst; men ellers kendte jeg ham kun, som vi Guds Børn her hjemme i vort lille Fædreland kender hinanden allesammen, fordi Guds Riges lille — altfor lille — Arbejderskare tvinges til at mødes atter og atter ved Møder og paa Rejse.

Fra Møder kendte jeg da godt nok hans lille, kraftige Skikkelse, der var som lutter fortættet Energi, og paa en Rejse fik vi vort sidste egentlige Samvær, der gav mig saa dyrebare Minder om ham.

Det var 16 Dage før hans Død, vi mødtes den 5. Oktober 1916 ved »Dansk Kirkefond«s Aarsmøde i Odense. Næste Morgen rejste vi sammen til København. Vi saas paa Missionshotellet om Morgen; men var tilstrækkelig rejsevante til, at vi uvilkaarlig søgte hver sin Kupé fra Odense til Nyborg. Rejseselskab er en god Ting; men alt med Maade. Og naar man rejser meget, kan man let faa for meget af det gode.

Der er jo dem, der er som Fisken i Vandet, naar de kan faa Rejseselskab: »Ih, nej, se god Dag, Pastor F«, — raaber de overlydt og præsenterer én i et Nu for samtlige Medrejsende, »det var da morsomt, hvor skal De hen? Naa, saa kan vi jo følges ad«, — Tak Skæbne! Dér gik den Drøm om at kunne sidde »in ein hoeckschen mit ein boeckschen« (i en Krog med en Bog), som Thomas a Kempis taler om.

Thomsen og jeg derimod, som hver for sig vidste, at vi skulde samme Vej, lod hinanden kønt i Ro, indtil vi kom ombord paa Færgen over Storebælt. Dér gav vi os saa ret i Samtale, thi der er en Tid til at tale og en Tid til at tie. Og det er sikkert ikke det ringeste Venskab, hvor man kan begge Dele: baade tale og tie sammen.

Fr. Thomsen var jo altid interessant at tale med. For det, han var, var han fuldt og helt. Han kunde ikke være »passivt Medlem« af noget, Fyr og Flamme stod af ham, i hvad han saa end kastede sig ud i. Og nu begyndte vi med »Kirkeligt Landsforbund«. Han var nemlig paa Vej til et af dettes Udvalgs-møder i København. Det af Landsforbundet ned-satte Udvalgs Betænkning forelaa netop i Udkast, og det var det, vi drøftede. Han var dog stemt for en varsom Fremgangsmaade og vilde helst forsøge en lempelig Løsning af de Haardknuder, der for Tiden er mellem Stat og Kirke.

Da vi nu var færdige med at drøfte dette under vor Spaseretur paa Dækket, kom Missionær Madsen fra Bogense hen til os. Saa siger jeg pludselig til Thom-sen: »Er De nu beredt til at dø?«

Sagen var, at det var Fredag. Og om Søndagen skulde jeg prædike over Evangeliet om Lazarus' Opvækkelse (Johs. 11). Og jo ældre man bliver, desto længere rækker det kommende Søndagsevangelium ind i ens Tanker. Og da nu intet gør en Prædiken mere aktuel i god Forstand end nye og friske Oplevelser, tænkte jeg: nu kan jeg nok af disse Venners Udtalelser hente frisk Stof til min Søndagsprædiken.

Derfor spurgte jeg som anført. Og jeg turde det nok, jeg vidste jo, det var Guds Børn, jeg talte med, og de er ikke bange for at høre om Døden. Thomsen var saa spillevende og livslysten: »Jeg holder ikke af at tænke paa Døden,« sagde han, »for den er og bliver en Fjende. Og jeg synes, der er saa meget, jeg endnu skulde have udrettet. Dog er jeg »natorlichvis« (som han sagde paa sin karakteristiske Maade, idet han ligesom stødte Ordene frem), ikke *bange* for at dø. Ret beset er Døden jo kun et Gode, der bringer mig hjem til Jesus; men der endnu saa meget her for mig at gøre, synes jeg, og saa er der Hensynet til mine Kære. Det er saa svært at tænke paa den Skilsmisse fra alt det, man har arbejdet med og for, og fra alle dem, man har elsket henede. Og saa er der alle Forberedelserne, Affældigheden, Svagheden, Sygelejet og alt det, der plejer at gaa forud for Døden.«

»Aa,« svarede jeg, »det skal De ikke bekymre Dem om. Hvad Deres Kære angaar, saa maa De jo lægge dem i Guds Haand og lade ham sørge for dem, og hvad Arbejdet angaar, saa husker De jo nok, hvad vi hørte om nylig i Randers ved Indre Missions Sommermøde om Livet hjemme hos Gud som det egentlige,

det rigtige, og dér vil De faa Arbejde mere end nok i Overflod, langt bedre end her, uhæmmet af Svaghed, uplettet af Synd. Og hvad endelig Dem selv angaar, saa er det jo slet ikke sikkert, at De skal have noget Sygeleje eller nogen Svaghedsperiode. De er jo altfor fuld af Selvfortæringens Energi til det. Rime­ligvis gaar det Dem, som det er gaaet og vil gaa mange af dem, der i vor rastløse Tid arbejder saa forceret, som ogsaa De gør: en skønne Dag faar De Apopleksi eller styrter om, ramt af et Hjerteslag, og saa er De hjemme hos Gud med det samme.«

»Ja, det er nok muligt,« svarede han, og tilføjede med stor Alvor: »Det er nu heller ikke for det, for jeg har prøvet at se ind i Døden. For nogle Aar siden var jeg alvorlig syg og led store Smerter. Da troede jeg selv, jeg skulde dø; men da Krisen nærmede sig, og jeg beredte mig til at dø, da tog Gud al Frygten bort fra mig, og gjorde mit Hjerte *helt stille*. Og det vil jeg ogsaa bede ham om at gøre, naar det skal blive Alvor!«

— — — —

I Korsør kom vi i Kupé sammen.

Dér rakte han mig »Indre Missions Almanak« for 1917.

»Læs en Gang det Stykke, jeg dér har skrevet om Sønderjylland,« sagde han. »Jeg vilde gjerne høre Deres Mening om det, for der er dem paa højere Steder, som har været betænkelige ved det.«

Stykket hedder: »Lidt om vort Forhold til Sønderjydernes Kaar og Kamp«. Det er Forstander Frederik Thomsens Testamente til vore Landsmænd Sonden

Aa. Det giver i store Træk et Billede af det, der ved Siden af hans levende Kristentro var den drivende Kraft i hans Hjerte: hans brændende Kærlighed til hans Fødestavn, det elskede, omstridte Land og til hans Efterskole paa Børkop for Sønderjyderne. Han opgav at holde Børkop Højskoles femogtyveaarige Jubilæum i 1915, — hvor kunde han stille til Fest, naar de sønderjydske Venner blødte og smægtede under Verdenskrigens frygtelige Tryk? — ja, han skriver, at han endnu — ikke mindst i disse svære Tider — har følt det som noget af en Faneflugt, at han for snart 50 Aar siden forlod sit Hjemland og drog her til Kongeriget. Han skriver: »Selv om det var fuldt lovmedholdeligt, hvad jeg den Gang gjorde, og selv om jeg den Gang var inderlig overbevist om, at jeg ved dette Skridt tjente mit Land og mit Folk bedst, falder jeg dog ikke saa sjældent i Anfægtelse, naar jeg hører og ser, hvad der nu maa lides og bæres af mine Landsmænd derhjemme.« — Han syntes, det maaske havde været hans Pligt at være dernede ogsaa nu for at lide med og bære med.

— — — — —
 Tolv Dage efter denne Rejse mødtes vi igen — for sidste Gang paa denne Jord.

Det var ved det store Ungdomsmøde i Herning Onsdag den 18. Oktober. Vi mødtes i Provst Johs. Gøtzsches Hus som hans Gæster. Vi to var Talere ved dette prægtige Ungdomsstævne, til hvilket der var kommet Ekstratog fra alle Sider, stopfulde af Unge. Vi prædikede skiftevis i Kirken og i Missionshuset, begge

Steder for stuvende fuldt Hus, og der ofredes over tusinde Kr. til de Unges Sag.

Da vi mødtes, hilste jeg ham: »Goddag, min unge Ven!« — »Ja, se *det* kan jeg lide!« udbød han straalende, »for jeg er ung og vil blive ved at være det!«

Han prædikede den Dag med sin sædvanlige Ild og Kraft. Mellem de to Møder gik han sig en rask Tur. Og da det sidste Møde var sluttet, sagde han os Farvel. Han vilde rejse med et Aftentog for at kunne overnatte i Nærheden af det Sted, hvortil han skulde den næste Dag. »Jeg taaler bedre at holde lidt længere ud med Rejseriet om Aftenen,« sagde han, »naar jeg saa kan faa min Formiddag i Ro.« Jeg formanede ham til at passe paa og skaane sig selv lidt.

Saa fortalte han en Historie om, hvordan han en Gang havde Valget imellem en besværlig dagslang Køretur paa Bumletog eller en rolig Hvile-Formiddag og en rask Biltur paa et Par Timer. »Hvad valgte De saa?« spurgte jeg. »Aa,« svarede han, »jeg tog natorlichvis med Toget, for Bilen vilde koste 14 Kroner!« »Og tror De ikke, Deres Tid og Hvile var mere værd for Guds Rige end de 14 Kroner?« spurgte jeg igen; — men det slog han hen: »Aa nej« svarede han beskedent.

»Ja, ja.« sagde jeg, »husk nu paa, hvad vi talte om paa Færgen! De bliver saamænd ikke gammel, det er der ingen Fare for. For naar jeg tænker paa, hvordan De stod i ivrig Samtale med Missionær Madsen og gestikulerede, som om det gjaldt Livet, saa

maa De da være belavet paa, at De holder ikke læn-
gere, end til De styrter en Dag.«

»Det gør heller ingen Ting,« svarede han med et
Smil, »saa styrter jeg i Guds Favn!«

»Ja, ja, saa Farvel min unge Ven!« sagde jeg, og
han hilste smilende, og saa skiltes vi. —

Tre Dage efter den 21. Oktober styrtede han død
om paa Langaa Station.

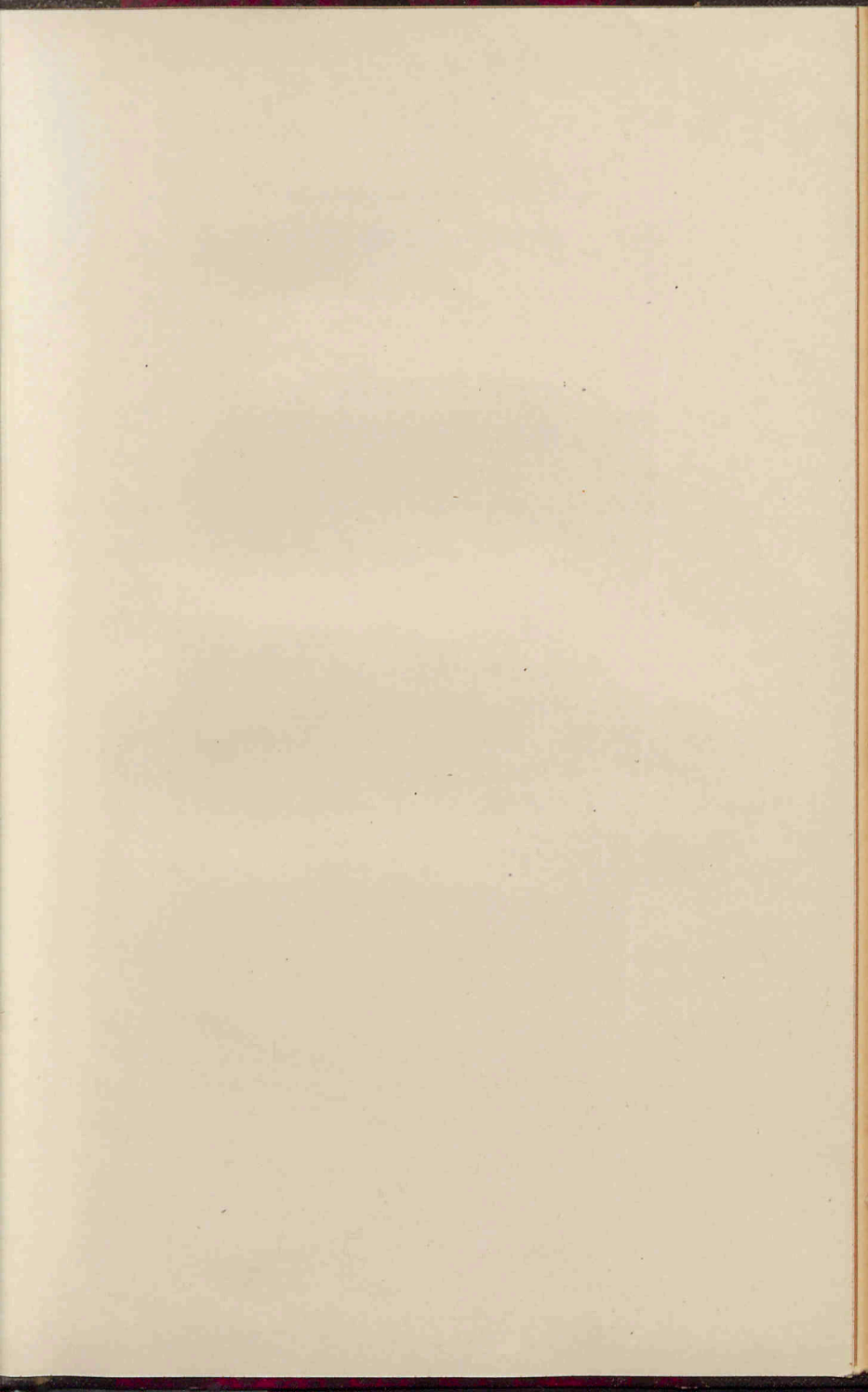
— — — — —

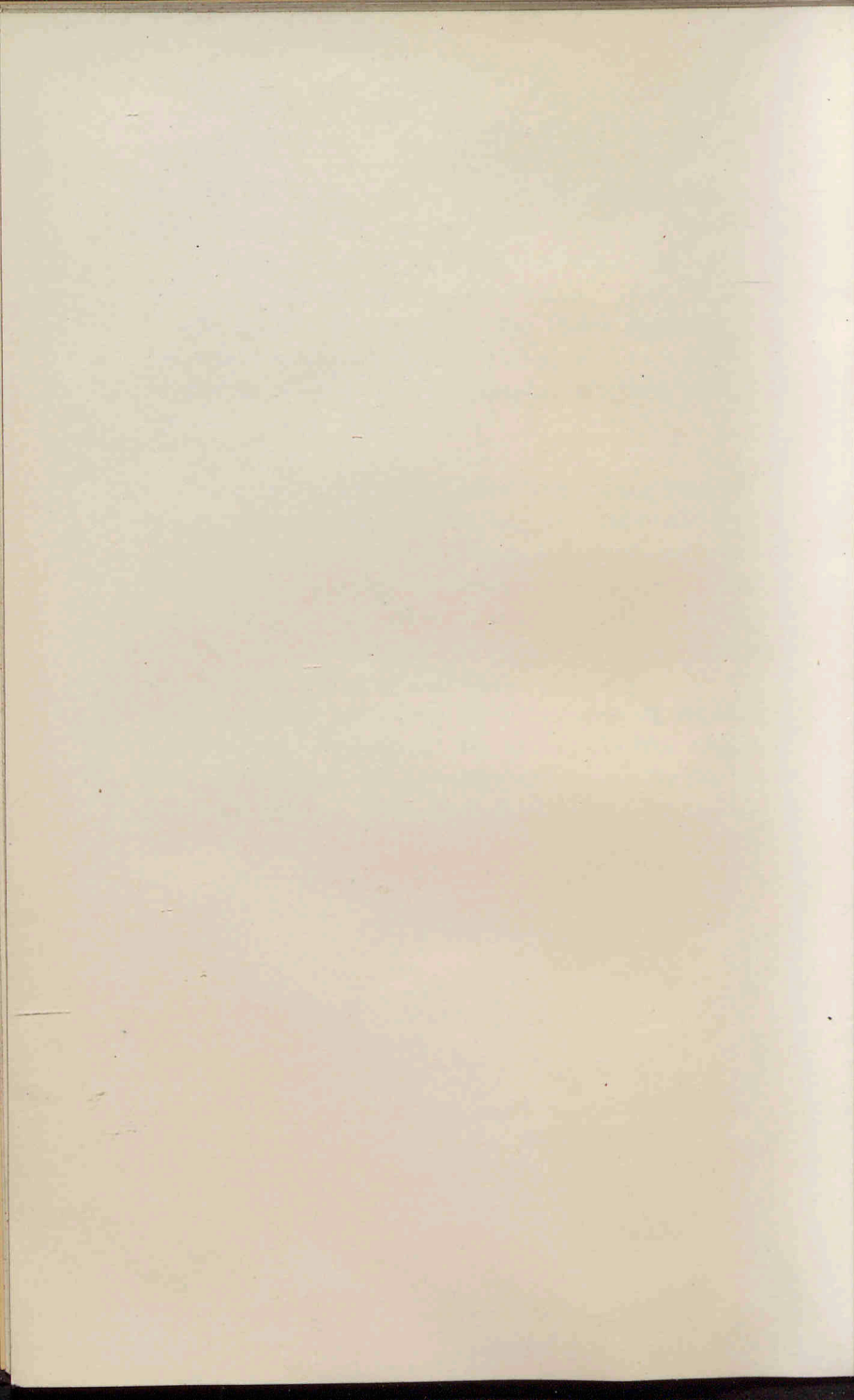
Saa gjorde da Gud vel imod ham og tog ham hjem
midt i Dagens travle Arbejde, ung og fyrig til det sidste.
Guds Fred med ham, vor unge Ven med det stærke
Temperament og den urokkelige Tro! Endnu kan jeg
høre ham sige sit: »Absolut ikke!« — det var en Vilje
og en Overbevisning, man dér mødte. Det var en *Mand*,
der talte, en Mand af Sandhed.

Saa sparede Gud ham for Svagheden og Sygelejet.
Han styrtede i GudsFavn. Og saadan gik han *hjem*, —
til Livet hos Gud, det egentlige, det evige. Og dér skal
vi mødes igen, — lovet være Gud! —

◦ TRE BØGER ◦

8.—12. Tusind

Fred Aamundsen

en ung kristen Mediciner

ved Louis Petersen

2.50, indb. 4.25

4. Tusind

Der gaar et stille Tog —

Brevveksling mellem en ung
Sønderjyde og hans Hjem

ved Carl Hornbech

1.50

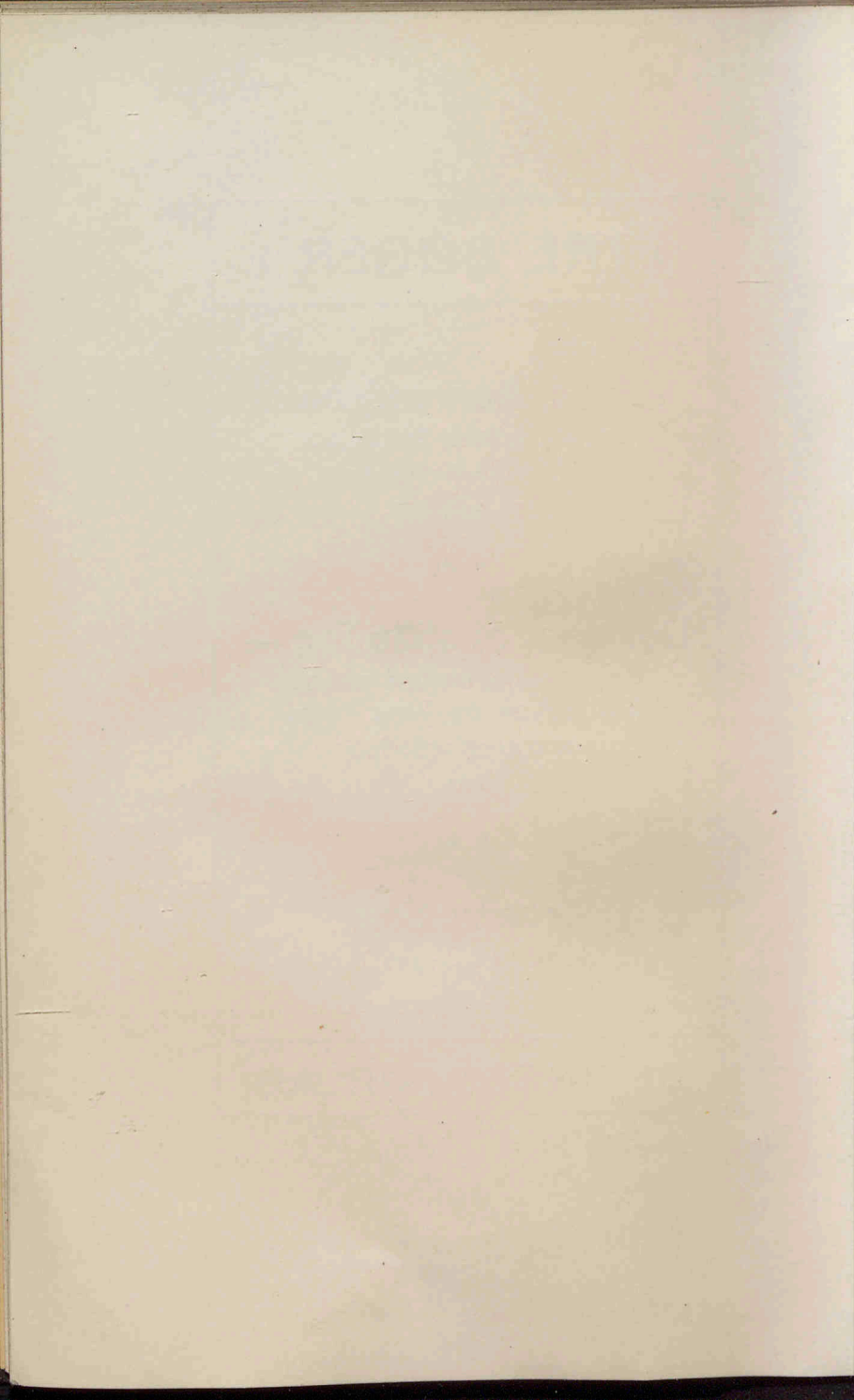
4. Tusind

Troens Sejr

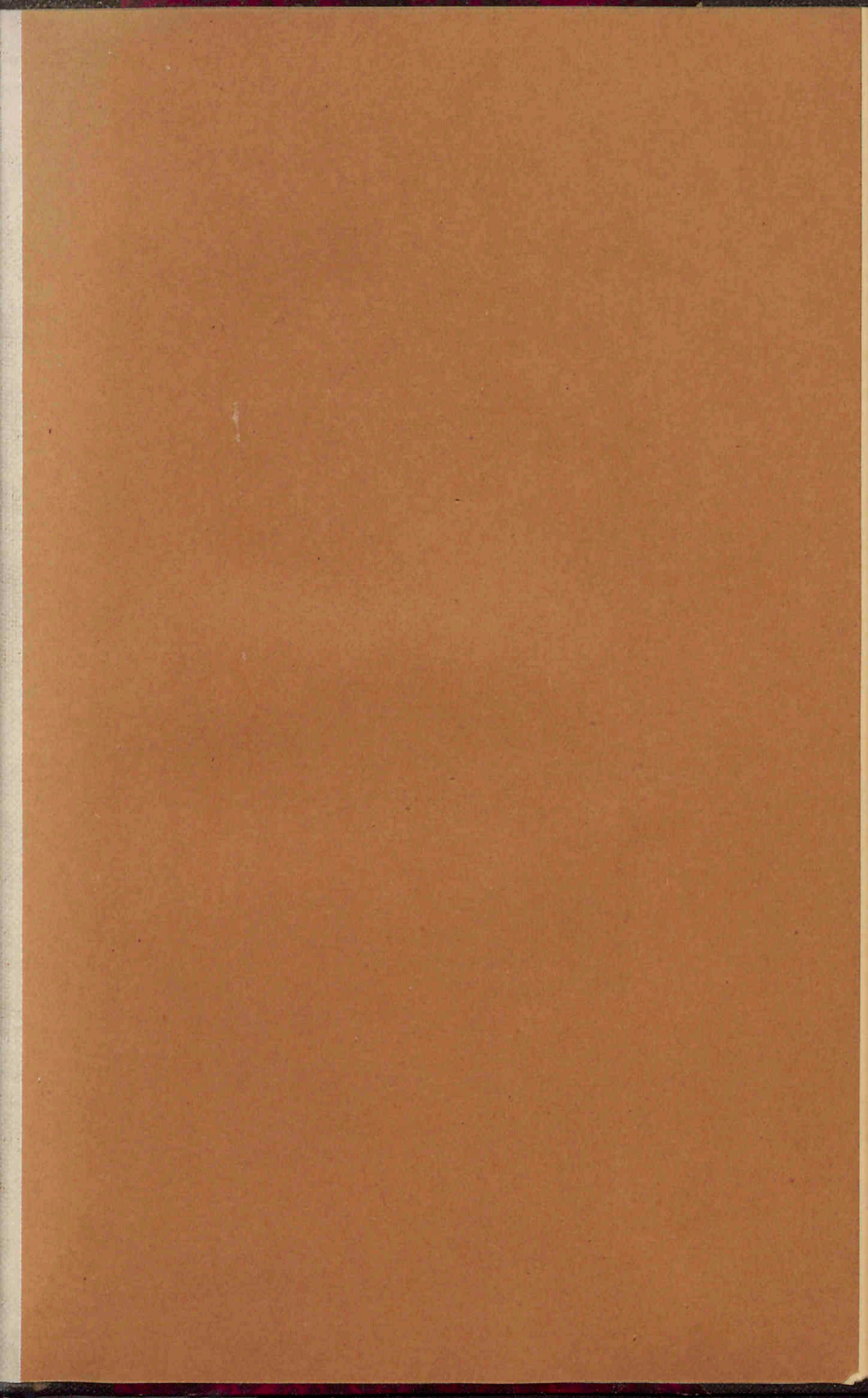
ved A. Fibiger

1.25

DE UNGES FORLAG

— Nyhed! —

Knud Hee Andersen:

Naar du beder —
Fadervor forklaret for Unge

1.25

I alle Boglader

De Unges Forlag
Aarhus

Pris 1 Kr.

